ORSZÁGOS IDEGENNYELVŰ KÖNYVTÁR BUDAPEST 1068

Foaia românească

Vineri 20 august 1999

Anul II Nr. 33

(Serie nouă)

Săptămînal al românilor din Ungaria ❖ Fondat în 1951 ❖ 8 pagini ❖ 20 forinți

20 August –

Eveniment istoric de primă importanță

Ciudată e istoria. Se naște în fața ochilor noștri, prin noi înșine. Situația de azi devine istorie prin noi. Realitatea este, că evenimentele care s-au scurs de curînd le stăpînim, ele mai sînt „ale noastre". Dar ceea ce ne parvine, ceea ce știm din spusele taților și bunicilor noștri – din cărți, din mărturisiri mai vechi – este istoria...

Avem numeroase sărbători frumoase, totuși dintre toate parcă 20 August exprimă cel mai mult...

...20 August înseamnă pentru fiecare cetățean al Ungariei o sărbătoare națională cu sensuri multiple. Luînd lucrurile cronologic, evocăm mai întîi regele Ștefan I – cel Sfînt –, care are meritul istoric de a fi întemeiat și organizat cu o mie de ani în urmă, statul maghiar unitar, în condițiile istorice zbuciumate ale timpului, asigurînd și independența poporului maghiar într-o unitate națională creștină. Cu această intrare reușită în istoria Europei de atunci a început și pe plan intern constituirea unor coduri și legi ce asigurau, pentru membrii societății, consistența și stabilitatea unui sistem social. Astfel procesul descălecării a putut fi încheiat tocmai prin organizarea statului. Acesta e meritul regelui Ștefan I.

... 20 August e și sărbătoarea „pîinii noi", zi ce înseamnă pentru toți oamenii un eveniment de seamă în viața de toate zilele, căci pîinea stă drept simbol al existenței, simbol secular al luptei pe care a dus-o țărănimea de-a lungul unui mileniu cu natura și cu istoria care nu a ajutat-o întotdeauna.

...20 August înseamnă deci, pentru cetățenii Ungariei, o sărbătoare, cînd se cinstește, un eveniment istoric de primă importanță. Evenimentele festive ce vor avea loc în țară cu ocazia acestei zile de sărbătoare națională vor fi mărturii mai mult ca grăitoare, că poporul Ungariei cinstește memoria fondatorului statului unitar și creștin, cinstind totodată și tradițiile. (j)

Aletea – de trei ani oraș

(Articol în pag. a 3-a)

La 18 septembrie a.c., la Giula

Ultima posibilitate de constituire a A.T.R.U.

După cum este cunoscut, dintre minoritățile din țara noastră, numai românimii din Ungaria nu i-a reușit nici la 6, și nici la 14 februarie a.c. să constituie o autoguvernare pe țară din motive cunoscute, mult comentate și analizate atît în presa din țară, cît și în cea din străinătate. În urma modificării Legii privind drepturile minorităților naționale și etnice, în conformitate cu alineatul 2, § 6, Comitetul Electoral Național a convocat din nou ședința electorilor români, pentru alegerea și constituirea autoguvernării pe țară.

Ședința electorilor este convocată pe ziua de 18 septembrie anul curent, începînd cu ora 11, la sediul Primăriei orașului Giula.

Nu rămîne altceva decît de a ne exprima convingerea că la această ședință decisivă pentru adevărații români din Ungaria – conform legii, aceasta fiind ultima posibilitate de a ne constitui un organ central de autoguvernare – vor participa toți electorii, care își asumă o adevărată responsabilitate pentru supraviețuirea acestei etnii și își vor alege o conducere, care va servi adevăratele interese ale tuturor românilor de pe aceste meleaguri.

Deschiderea temporară a granței la Körösnagyharsány

Legăturile realizate în ultimul timp cu România se concretizează și se accentuează în plus și prin deschiderea temporară a unor puncte de frontieră. Acest fapt înseamnă în primul rînd acordarea unei atenții deosebite localităților situate la granița cu România, dar demonstrează totodată și legăturile prietenești ce se stabilesc între aceste așezări ungurești și românești. Cît privește semnificația concretă a acestor puncte de frontieră temporare ele reprezintă un punct-cheie în politica externă a celor două state, în întărirea legăturilor și prieteniei dintre cele două țări.

Luînd în considerație schimbările pozitive intervenite în relațiile ungaro-române, locuitorii localității Körösnagyharsány consideră drept oportună redeschiderea punctului rutier și feroviar spre Oradea.

Primarul comunei Körösnagyharsány **Pál Máté** a avut în ultimele luni mai multe întrevederi cu conducătorii județului Bihor (din România), în cadrul cărora s-a ridicat această problemă. Oficialitățile orădene sprijină ideea conducătorilor din localitatea bihoreană și au căutat posibilitățile de înaintare a unor concursuri la forurile centrale competente, pentru a obține sprijin financiar în vederea deschiderii punctului vamal.

În urma acestor solicitări, făcute spre organele de resort ale celor două state, precum și pe baza înțelegerii bilaterale privind intrarea și ieșirea în și din cele două țări vecine, s-a deschis din nou temporar (pentru o singură zi) punctul de trecere și control de la *Körösnagyharsány – Körösgyéres*. Cu această ocazie, la hotarul celor două țări a avut loc o mică festivitate, la care au luat parte reprezentanții organelor administrative din cele două județe, deputați, ziariști precum și mulți localnici. Cu această ocazie, cei doi primari Pál Máté și **Pavel Maier** au evidențiat prin cîteva cuvinte însemnătatea zilei.

În fine, doar atît. Conducătorii celor două localități au reușit să deschidă o fereastră spre dezvoltarea relațiilor ungaro-române și inclusiv a prieteniei dintre cele două localități înfrățite. (j)

Cursuri de vară la București

Intelectuali români din Ungaria au participat, în perioada 4-14 august la București, la cursurile organizate de Fundația Culturală Română. Pe lîngă reprezentanții din țara noastră au fost invitați și oaspeți din Republica Moldova, Ucraina, Iugoslavia, Macedonia și Bulgaria. Prin cursurile susținute de profesori universitari de la București, Cluj și Iași, participanții au fost puși la curent cu evoluțiile limbii române și cu noutățile vieții culturale românești.

Întîlnire tradițională

Localitatea Zalaapáti organizează la 28 august a.c. întîlnirea tradițională a localităților care poartă denumirea de Apáti. La întîlnire au fost invitați și reprezentanții comunei românești Apateu. Din păcate, din lipsă de bani, corul și echipa de dansuri populare de copii nu vor putea fi prezenți la întîlnire, Apateul fiind reprezentat doar de o delegație cu număr redus alcătuit din membrii conducerii.

Din cuprins:

- *Tematica și recomandările părții române la lucrările Comitetului pentru problemele minorităților* (Pag. a 2-a)
- *Burse de studii în România* (Pag. a 3-a)

Tematica şi recomandările părţii române la lucrările Comitetului pentru problemele minorităţilor

După cum am relatat şi în numărul anterior al săptămânalului nostru, la sfîrşitul lui iulie a avut loc, la Bucureşti, cea de-a III-a sesiune a Comisiei mixte interguvernamentale pentru colaborare şi parteneriat activ între România şi Republica Ungară. Lucrările s-au desfăşurat atît în plen, cît şi în cele 11 comitete de lucru, printre care şi Comitetul pentru drepturile minorităţilor.

În cele ce urmează dăm publicitate tematicii şi recomandărilor părţii române a Comitetului pentru problemele minorităţilor, text integral primit de la Departamentul pentru Relaţiile cu Românii de Peste Hotare din cadrul GUVERNULUI ROMÂNIEI.

În data de 29 iulie 1999, s-au desfăşurat la Bucureşti lucrările **Comitetului pentru problemele minorităţilor** din cadrul celei de-a III-a sesiuni a **Comisiei mixte interguvernamentale pentru colaborare şi parteneriat activ între România şi Republica Ungară**. Preşedinţia părţii române a Comitetului a fost asigurată de Departamentul pentru Relaţiile cu Românii de peste Hotare, preşedinţia părţii maghiare fiind asigurată de vicepreşedintele Oficiului maghiar pentru maghiarii din afara graniţelor.

Delegaţia ungară a insistat asupra faptului că la sesiunea precedentă partea română ar fi semnat aşa-zisul Protocol de colaborare şi parteneriat activ, lucru dezminţit şi susţinut de partea română.

Cele două delegaţii au prezentat modalităţile în care au fost rezolvate câteva dintre problemele punctuale enumerate cu prilejul sesiunii precedente a Comisiei mixte interguvernamentale. Partea maghiară a opinat că problema legată de restituirea patrimoniului Fundaţiei Gojdu nu constituie un subiect de negociere politică.

Partea română a prezentat, în replică, un preambul-comentariu (cuprins în ANEXA I).

Partea maghiară s-a declarat mulţumită de modul în care România a rezolvat o parte din cererile minorităţii maghiare.

Partea română a opinat că, deşi unele din problemele comunităţii române din Ungaria au fost rezolvate, mai rămân încă destule probleme de rezolvat şi, în acest context, a fost prezentat părţii maghiare un set complet de recomandări referitoare la protecţia minorităţii române din Ungaria (inclus în ANEXA II)

Partea maghiară a considerat că, în actuala situaţie, Comitetul nu poate fi eficient datorită multiplelor probleme care se cer rezolvate.

Prin urmare, partea română a propus părţii maghiare ca întâlnirile celor două delegaţii să se permanentizeze, următoarea întâlnire fiind programată pentru luna octombrie. Ca bază de discuţii pentru întâlnirea din luna octombrie dintre cele două Comitete vor fi luate recomandările propuse de partea română, precum şi setul de recomandări care va urma să fie înaintat de partea maghiară în cel mai scurt timp posibil.

În final cele două părţi au făcut un schimb de rapoarte referitoare la implementarea convenţiei cadru a Consiliului Europei pentru protecţia Minorităţilor Naţionale.

ANEXA I

– Partea română salută sprijinul şi grija Guvernului Ungariei pentru minoritatea maghiară din România şi consideră că numai prin colaborare cu ţara mamă minoritatea maghiară îşi poate conserva şi dezvolta identitatea proprie;

– Partea română salută sprijinul pe care Guvernul Ungariei îl acordă minorităţii române pentru păstrarea spiritualităţii şi identităţii naţionale a românilor din Ungaria;

– Partea română apreciază sprijinul acordat pentru instalarea Episcopului Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria;

– Partea română apreciază paşii făcuţi de Guvernul Ungariei în rezolvarea situaţiei Autoguvernării pe Ţară a Românilor din Ungaria;

– Partea română consideră ca importantă garantarea „funcţionării continue a Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria", prin punctul 6 al decretului cu numărul 2281/1998;

– Partea română apreciază sprijinul financiar acordat până în prezent pentru construirea internatului liceului românesc „Nicolae Bălcescu" din Gyula;

– Partea română salută declaraţia Primului Ministru Orbán, la întâlnirea cu Primul Ministru român, Radu Vasile, privind oprirea oricăror demersuri ce ar prejudicia bunurile Fundaţiei Gojdu, până la clarificarea, de comun acord a acestei probleme;

– Partea română salută înţelegerea dintre cei doi premieri privind înfiinţarea unei comisii mixte de experţi care să analizeze detaliile juridice şi practice ale retrocedării bunurilor aparţinând Fundaţiei Gojdu;

– Partea română salută aprecierile făcute de premierul Victor Orbán, cu ocazia vizitei la Budapesta a premierului român, conform cărora legea minorităţilor naţionale din Ungaria „lasă loc unor abuzuri", fapt ce duce la necesitatea amendării acestei legi

ANEXA II

Recomandările părţii române

Cu privire la minoritatea română din Ungaria

ÎNVĂŢĂMÂNT

– Partea română consideră că, în acest moment situaţia învăţământului în limba română din Ungaria este precară, existând o permanentă ameninţare cu închiderea unor şcoli cu predare în limba română din motive financiare, cauzată de dezinteresul unor autoguvernări locale pentru soarta învăţământului în limba română din localităţile respective;

– Partea română consideră că doar finanţarea integrală de la bugetul central a învăţământului în limba română, de toate gradele, poate rezolva problema acestor şcoli şi poate reinstaura încrederea minorităţii române în acest tip de învăţământ;

– Partea română consideră că aparenta lipsă de interes a românilor din Ungaria pentru învăţământul în limba maternă derivă exclusiv din această precaritate financiară care descurajează înscrierile copiilor români la şcoli, precum cea din Aletea, Bătania şi Chitighaz, dar şi la altele;

– Partea română consideră ca un regres modificările la legea învăţământului, modificări prin care le-a fost retras dreptul de veto – în problemele ce ţin de învăţământul în limba maternă – autoguvernărilor minoritare locale;

– Partea română consideră că trebuie continuată finanţarea lucrărilor de construcţie a internatului liceului românesc „Nicolae Bălcescu" din Gyula, singurul de acest fel din Ungaria, ca o condiţie obligatorie a garantării dreptului la învăţământ în limba maternă;

– Partea română constată că foarte puţine discipline se predau în limba română, consideră improprie păstrării identităţii naţionale faptul că la liceul „Nicolae Bălcescu" doar limba şi literatura română se predau în româneşte;

– Partea română consideră că este sarcina Guvernului Ungar să asigure o mai bună pregătire a cadrelor didactice care predau în instituţiile de învăţământ în limba maternă, printr-o mai atentă supraveghere a nivelului de pregătire al acestora;

– Partea română îşi manifestă întregul sprijin pentru o colaborare eficientă cu partea ungară în pregătirea acestor cadre, chiar în delegarea de cadre didactice din România, pentru atingerea unor performanţe conforme cu standardele de învăţământ fireşti în cele două ţări;

– Partea română consideră Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria ca singura instituţie românească din Ungaria care se ridică la standardele europene şi solicită, în conformitate cu punctul 6 al decretului cu numărul 2281/1998 al Guvernului Ungar, garantarea *prin finanţare* – minim la nivelul anului 1997 – a acestui institut, pentru asigurarea funcţionării şi *dezvoltării* acestuia.

RELIGIE

– Partea română consideră ca firească recunoaşterea de către statul ungar a Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria ca Biserică Istorică, alături de bisericile Catolică, Reformată, Evanghelică şi Mozaică;

– Partea română doreşte ca Guvernul Ungariei să asigure susţinerea bugetară a renovărilor bisericilor aparţinând Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria;

– Partea română solicită Guvernului Ungariei să sprijine acţiunile iniţiate de Episcopia Ortodoxă Română din Gyula, în vederea creşterii numărului de parohii aflate sub jurisdicţia canonică a acesteia, acolo unde credincioşii o cer;

– Partea română consideră că este necesară atribuirea unui spaţiu sacerdotal potrivit comunităţii româneşti din Szeged;

LEGISLATIV

– Partea română consideră că modelul românesc, de reprezentare „ex officio" a tuturor minorităţilor în Parlament, garantează, în fapt, implicarea cu drepturi egale a minorităţilor în viaţa politică şi doreşte ca partea ungară să identifice căile de urgentare a rezolvării acestei probleme în Ungaria;

– Partea română consideră că punctul 3, al articolului 52 din capitolul XI al Legii nr. LXIV/1990, care prevede: „Oricare cetăţean care are domiciliul permanent în localitate şi îşi asumă reprezentarea minorităţii definite de legea privind drepturile minorităţilor naţionale şi etnice poate fi desemnat în corpul autoguvernării minoritare locale", constituie o atingere gravă adusă dreptului de organizare pe criterii etnice ale minorităţii române;

– Partea română împărtăşeşte opinia exprimată de Preşedintele Ungariei Dl. Árpád Göncz, anume că este ruşinos faptul că nu s-a putut constitui Autoguvernarea pe Ţară a Românilor din Ungaria din cauza unor carenţe legislative, partea română fiind de părere că actuala Uniune a Autoguvernărilor Locale ale Românilor din Ungaria trebuie finanţată până la rezolvarea „de jure" a situaţiei, conform bugetului aprobat pe anul 1999;

– Partea română apreciază că actuala legislaţie ungară privind reprezentarea minorităţilor naţionale este insuficientă pentru asigurarea dreptului de reprezentare al acestora, legislaţia putând fi modificată în sensul că membrii comunităţii respective să poată proba apartenenţa la o minoritate sau alta potrivit reglementărilor europene în materie;

– Partea română îşi manifestă disponibilitatea pentru colaborarea în găsirea unor criterii clare care să evite, pe cât posibil, prezentarea altor cetăţeni ungari drept minoritari români;

– Partea română consideră benefic modelul românesc de acceptare ca partener de discuţie – *în problemele specifice* minorităţilor – a tuturor asociaţiilor, fundaţiilor, legal constituite, ale unei minorităţi şi crede că Guvernul Ungariei ar trebui să considere ca parteneri egali atât Autoguvernările româneşti, cât şi Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, precum şi orice altă asociaţie sau fundaţie, legal constituită, a românilor din Ungaria;

– Partea română consideră că toate aceste asociaţii, constituite în scopul păstrării şi dezvoltării caracterului specific al românilor din Ungaria trebuie să joace un rol decisiv în hotărârile statului ungar în domenii ce privesc interesele minorităţii româneşti din Ungaria

FUNDAŢIA EMANUIL GOJDU

– Partea română consideră ca absolut necesară constituirea comisiei mixte româno-maghiare pentru analizarea procedurilor legale de retrocedare integrală a bunurilor patrimoniale ale Fundaţiei Gojdu, în termen de cel mult trei luni de la data prezentei întâlniri

MASS-MEDIA

– Partea română consideră că programarea emisiunilor în limba română de la Televiziunea Maghiară din Szeged la o oră foarte matinală lezează interesele comunităţii româneşti din Ungaria, pentru care această emisiune este oricum insuficientă;

– Partea română consideră că reprogramarea, la o oră de mai mare audienţă a acestei emisiuni, după modelul emisiunilor în limba maghiară de la Televiziunea Română, ar fi benefică pentru comunitatea română din Ungaria, precum şi pentru majoritatea maghiară care ar avea posibilitatea să fie astfel mai informată cu privire la problemele şi realizările minorităţii române;

– Partea română ar aprecia ca binevenită măsurile legislative necesare pentru impunerea, în procedura de acreditare a societăţilor de televiziune prin cablu a obligativităţii preluării unui canal TV din România;

MANIFESTĂRILE *ULTRANAŢIONALISTE* ŞI REVANŞARDE DIN UNGARIA

– Prin art. 14 din Tratatul de bază, Părţile s-au angajat să promoveze atmosfera de toleranţă şi de înţelegere, să condamne între altele, orice manifestare a xenofobiei, a urii etnice, precum şi să adopte măsuri eficiente în interesul prevenirii şi contracarării acestora.

– Partea română îşi exprimă îngrijorarea pentru unele declaraţii ale unor oameni politici maghiari, declaraţii cu caracter ultranaţionalist, apărute în mass-media maghiară, precum şi a unor manifestări fasciste şi revanşarde, cu caracter antiromânesc, apărute în diferite ocazii

– Partea română consideră că ar fi de dorit ca Guvernul Ungariei să condamne acest fenomen, pentru a nu-i favoriza proliferarea, fapt care ar aduce atingere principiilor democratice şi europene care caracterizează bunele relaţii existente între cele două state.

Aletea – de trei ani oraş

Cu toate că inscripția de pe tăblița de la marginea orașului *Aletea* nu o indică, se știe totuși că în localitatea bichișeană trăiesc și muncesc împreună de secole mai multe naționalități, care conviețuiesc într-un mod exemplar. Problemele comune, viața de toate zilele, soarta îi apropie din ce în ce mai mult, minoritățile naționale și etnice păstrîndu-și în același timp specificul tradițiilor, al limbii materne, al tezaurului cultural-folcloric. Pe tărîmul păstrării tradițiilor culturale românești vrînd-nevrînd ni s-au întipărit în minte cîteva nume ale activiștilor de frunte care ani în șir au devenit adevărate noțiuni, cum ar fi de pildă: *Bágy, Gál, Sabău, Botaș*, regretatul *Turla* etc.

În luna iulie 1996 s-a împlinit vechea dorință a localnicilor, visul unor lungi ani de așteptare: comuna Aletea a primit rangul de oraș.

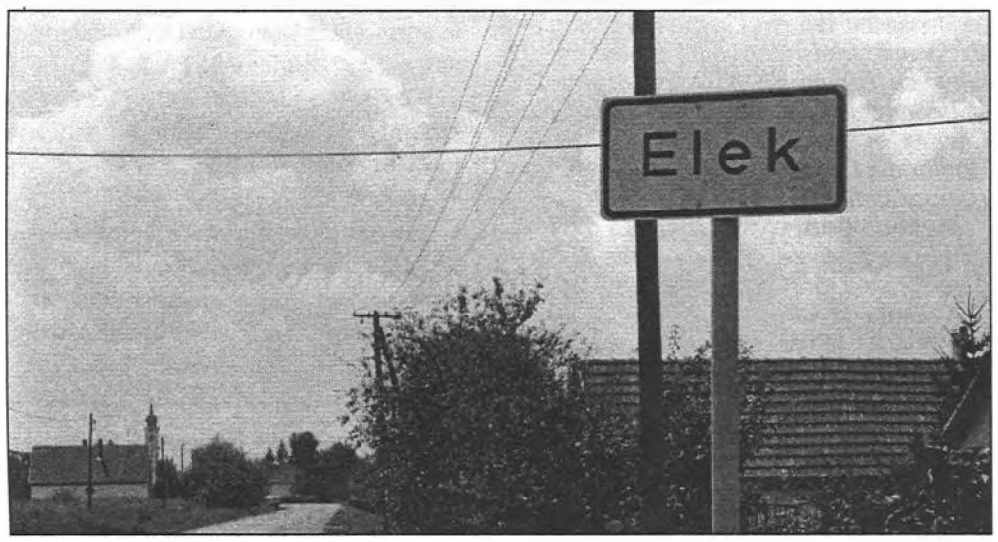

În ultima perioadă, așezarea s-a dezvoltat armonios păstrîndu-și factorul agrar din profilul economic. Localitatea se poate mîndri cu instituții și unități economice necesare unei așezări urbane: școli (generale și medie), hală sportivă modernă, rețea comercială corespunzătoare, circulație civilizată, străzi asfaltate, rețea întinsă de apă potabilă și canalizare ș.a.m.d.

Alt izvor al propășirii îl constituie racordarea localității la circuitul telefonic crosbar, dar și gazul natural, prin introducerea căruia s-a rezolvat o încălzire confortabilă atît la instituțiile publice, cît și în apartamente, în casele familiale. S-a dat în folosință un bazin de epurare, un depozit de gunoaie, s-a rezolvat transportul deșeurilor. E lăudabilă atenția localnicilor față de mediul înconjurător prin parcuri, spații verzi, straturi de flori îngrijite, care oferă un aspect atrăgător pentru oaspeți.

– În cursul celor trei ani de cînd „sîntem" ridicați la rangul de oraș, cu toate că aș-

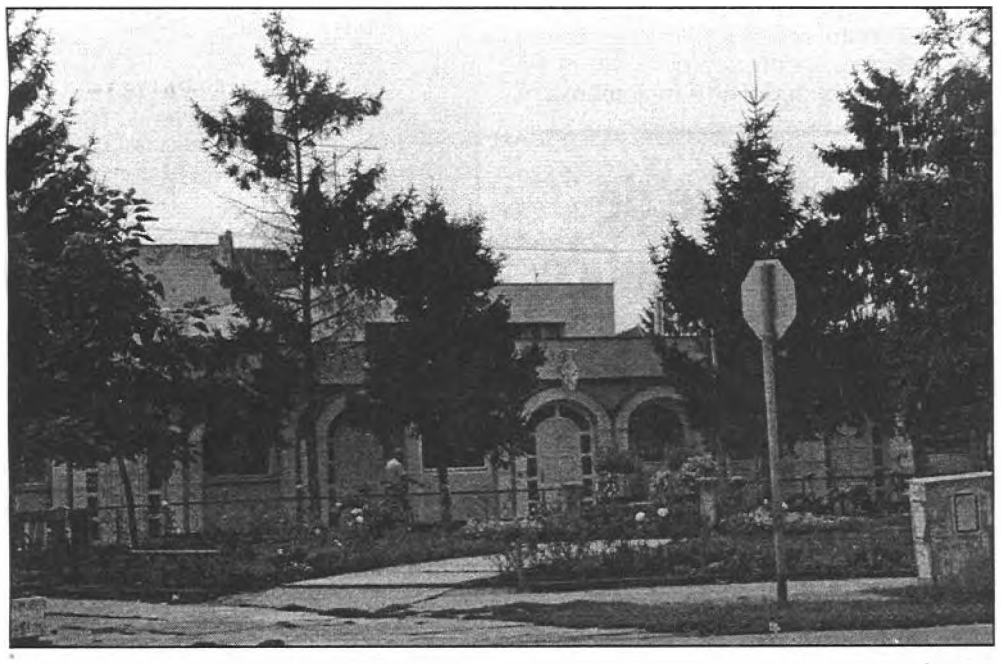

tările sînt mari, ne putem mîndri cu realizări apreciabile. Am pus un accent deosebit pe crearea comunității orășenești, pe formarea și sprijinirea cît mai multor organizații civi-

le, fără de care (chiar dacă avem o infrastructură dezvoltată) nu se poate imagina propășirea propiu-zisă.

Ne satisface că am reușit să terminăm cu bine lucrările de reconstrucție și renovare ale clădirilor vechi importante, cu renume, cum ar fi Școala generală românească sau Căminul cultural. Așteptăm cu nerăbdare darea în folosință, încă în cursul acestui an calendaristic, a rețelei de scurgerea apei de dejecție de peste patru kilometri.

– În anul viitor vom începe lucrările de construire a drumului pentru ciclişti care, la fel, este o solicitare îndreptățită a aletenilor. Acest proiect e un lucru sigur, dat fiind că am cîștigat prin concurs fondul bănesc necesar. – m-a informat primarul ***János Kecskeméti****. În continuare i-am adresat primarului o întrebare cam delicată care a figurat ani la rînd pe ordinea zilei la Aletea.*

– Care va fi soarta școlii românești?

– Îmi pare rău că de mai mulți ani ducem o luptă crîncenă pentru menținerea școlii românești care are un efectiv redus (în total 64 de elevi, dintre care 9 sînt înscriși în clasa întîi). Așteptăm soluționarea definitivă a problemei; deci asigurarea surselor financiare din fonduri centralizate, rezervate anume pentru instituții de învățămînt de naționalitate mici, cu efectiv redus. Subliniez: noi, nu vrem în nici un caz desființarea școlii românești, dar singura soluție e ca funcționarea ei să nu „încarce" bugetul autoguvernării orășenești.

Deocamdată se constată intenția pozitivă din partea forurilor centrale. Sperăm și noi într-o rezolvare definitivă optimă. Anul școlar 1999/2000 va începe fără probleme, Ministerul Învățămîntului asigurîndu-ne 6,5 milioane forinți pentru achitarea cheltuielilor necesare.

Ceea ce am mai aflat încă în legătură cu școala românească: din septembrie instituția va fi condusă prin împuternicire, de profesoara **Magdalena Hering**, în toamnă urmînd să fie publicat un concurs pentru ocuparea definitivă a acestui post.

– E. Bányai –

Selecția candidaților pentru

Burse de studii în România

În perioada 9–12 august 1999, Comisia mixtă a Ministerului Afacerilor Externe și a Ministerului Educației Naționale din România, formată din domnii **Bartolomeu-Vasile Radu,** directorul Direcției Relații cu Românii din Afara Granițelor din MAE și, respectiv, **Marius Lupuțiu,** director și **Alexandru Costa,** șef serviciu la Direcția Românii de Pretutindeni din MEN, a efectuat selecția candidaților de origine etnică română și cetățeni români cu domiciliul în Ungaria, pentru bursele oferite de România, pentru anul de învățămînt 1999–2000 în conformitate cu Hotărârea Guvernului României nr. 689/1994.

În temeiul acestei hotărâri, tinerilor etnici români și cetățenilor români cu domiciliul în Ungaria le-au fost repartizate, pentru anul de învățămînt 1999–2000, 10 burse în învățămîntul preuniversitar, 20 burse în învățămîntul universitar, 5 burse la doctorat cu și fără frecvență, 18 luni bursă pentru specializare și 10 burse pentru studii aprofundate.

Condițiile de primire la studii, conținutul dosarului candidatului pentru bursă ca și modalitățile de prezentare la studii în România au fost făcute cunoscute, în rîndul comunității românești din Ungaria, la începutul lunii iunie a.c. prin mijlocirea Ambasadei României la Budapesta, care a transmis scrisori către:

– Președintele Uniunii Autoguvernărilor Românești din Ungaria, **dl. Traian Cresta;**
– Episcopul Bisericii Ortodoxe-Române din Ungaria, Prea Sfinția Sa **Sofronie;**
– Directorul Institutului de Cercetare al Românilor din Ungaria, **d-na Maria Berényi;**
– Președintele Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, **d-na Florica Santău;**
– Directorul Liceului „Nicolae Bălcescu„ din Giula, **dl. Ion Budai;**
– **Dr. Gheorghe Petrușan,** Institutul Superior Pedagogic „Juhász Gyula", Seghedin;
– Directorul editurii „Noi", **dl. Mihai Kozma;**
– Redactorilor șefi ai emisiunilor radio și TV în limba română, d-nii **Petru Cîmpian** și **Tiberiu Boca;**
– Ministrul Învățămîntului din Ungaria, **dl. Zoltán Pokorni.**

Pe baza sprijinului acordat de cadrele didactice de la școlile românești și liceul cu predare în limba română, precum și a mediatizării întreprinse cu generozitate de săptămînalul **„Foaia românească"** și emisiunile **radio** și **TV** în **limba română,** care au prezentat pe larg condițiile de înscriere la bursă, s-a reușit ca în acest an să se prezinte un număr relativ mai mare de candidați pentru burse, din rîndul comunității românești.

Comisia a desfășurat activitatea de selecție în data de 9 august a.c., la sediul Uniunii Autoguvernărilor Românești din Ungaria din orașul Giula, pentru tinerii de origine etnică română, tocmai pentru ca aceștia să nu fie supuși unor cheltuieli suplimentare, impuse de deplasarea pe cont propriu la instituțiile de învățămînt din România.

La Budapesta, la sediul Ambasadei României, în data de 10 și 11 august a.c. Comisia a efectuat selecția în rîndul candidaților reprezentînd cetățenii români cu domiciliul în Ungaria.

Selecția candidaților s-a făcut pe baza criteriilor stabilite în Îndrumarul pe anul 1999, aprobat de cele două ministere și care, în esență, se referă la:

– originea etnică română sau provenienta din cetățeni români domiciliați în Ungaria;
– rezultatele la învățătură;
– domeniul de studiu solicitat;
– zona geografică de provenienta a candidaților.

Comisia a realizat interviuri cu toți candidații, constatînd că aceștia vorbesc bine limba română.

La selecție s-au prezentat 22 de candidați, 21 pentru învățămîntul universitar și unul pentru doctorat, dintre care 9 candidați sînt din comunitatea română iar 13 sînt cetățeni români cu domiciliul în Ungaria.

Cei 9 candidați de origine etnică română, sunt absolvenți ai liceului „Nicolae Bălcescu" din Giula, cu predare în limba română, iar 6 dintre ei fac parte din promoția 1999.

Ei au ales să participe la studii universitare astfel:

BÁNYAI TIBERIU – *medicină veterinară Cluj-Napoca;*
KORA CRISTIAN – *științe economice Cluj-Napoca;*
KOVÁCS MELINDA – *medicină veterinară Cluj-Napoca;*
DUDÁS DEZSŐ LÁSZLÓ – *psihologie Cluj-Napoca;*
CSÉFFÁN KITTI – *religie Oradea;*
ISZÁLY ADRIANA – *științe economice Cluj-Napoca;*
RUZSA GHEORGHE – *medicină Cluj-Napoca;*
NEGREA MIKLÓS JÁNOS – *psihologie Cluj-Napoca;*
NEGREA PÉTER GÁBOR – *psihologie Cluj-Napoca.*

Candidații din rîndul etnicilor români provin din localități cu specific românesc: Giula, Micherechi, Otlaca-Pustă etc.

Față de anul trecut, cînd s-au acordat pentru prima dată burse pentru etnicii români din Ungaria, numărul candidaților a crescut de la 5 la 9, lucru îmbucurător și care demonstrează că se manifestă un mai mare interes în rîndul tinerilor, dar și al părinților din comunitatea românească pentru a beneficia de această posibilitate, în completarea cunoștințelor de limba română și în obținerea unor diplome de absolvire a instituțiilor de învățămînt din România.

Comisia a constatat că la nivelul conducerii Uniunii Autoguvernărilor Românești din Ungaria și a instituțiilor de învățămînt și culturale ale românilor din Ungaria există o mai mare disponibilitate în a organiza selecționarea și trimiterea la studii a tinerilor români.

Totodată ea a remarcat buna colaborare cu reprezentanții comunității românești pe timpul desfășurării acțiunii de selecție, și pe această cale mulțumește tuturor celor care s-au implicat în reușita acesteia.

La rîndul său, Ambasada României la Budapesta se alătură sentimentelor exprimate de comisie și nutrește speranța că și în viitor tot mai mulți tineri români din Ungaria vor alege calea continuării studiilor în România, ca beneficiari ai burselor acordate de statul român, văzând în aceasta încă o confirmare a dorinței românilor din Ungaria de a-și păstra și perfecționa limba maternă și de a contribui la menținerea propriei identități culturale și naționale.

Nicolae PAHONEA,
Secretar I, Ambasada României

La sfîrşitul vacanţei de vară

Ca de obicei şi în acest an, vacanţa de vară a fost mult aşteptată de mic şi mare. Aceste luni însă parcă ar fi avut aripi, trecînd în zbor. Şi iată, din nou sîntem în pragul noului an şcolar.

Cu cîteva zile în urmă am întîlnit cîteva fete, cu care am discutat despre această perioadă a verii – vacanţă. La *Aletea* am aflat-o acasă pe **Ildikó Czene**, elevă în clasa a IV-a a Liceului *„N. Bălcescu"* din Giula.

– Nu găsesc cuvinte să mă exprim cît de mult am aşteptat să înceapă vacanţa, iar acum sînt cam necăjită că s-a terminat. În comparaţie cu vara trecută (petrecîndu-mi vacanţa în marea majoritate la Balaton, mai precis la Zamárdi, lucrînd la o tabără de copii) acum am fost foarte mult acasă. Anul acesta am lucrat numai cîteva săptămîni. Am ajutat la tabăra de dansuri populare organizată la Chitighaz, iar aici, în loc, am lucrat cîteva zile împreună cu doamna ***Ecaterina Topa*** *la organizarea unei expoziţii fotodocumentare.*

Ceea ce m-a preocupat şi acum în lunile de vară era marea mea pasiune: dansurile populare româneşti, mai ales că dansez de mică. M-am pregătit, de pildă, săptămîni în şir împreună cu „perechea" mea de dans ***Attila Burján****, pentru un concurs pe ţară de la Budapesta. Scopul nostru era să ne încercăm puterile pentru a deveni „meşteri tineri ai artei populare". Membrii juriului ne-au apreciat mai ales pentru reprezentarea autentică a dansurilor românimii din Ungaria. Cu echipa de dansuri populare am evoluat la diferite manifestări cultural-folclorice: la Festivalul internaţional folcloric „Dunamenti" la care au participat cam cincizeci de ţări. Ne-am dat concursul la Festivalul de „lubeniţe" din Medgyesegyháza şi la Zilele distractive „Végvári din Giula.*

Ce-am mai făcut încă? Am ajutat acasă, m-am distrat, mi-am vizitat prietenele din Săcal şi Micherechi. Am învăţat puţin, răsfoind subiectele de bacalaureat, fiindu-mi teamă de anul patru... Deci nu e de mirare că nu aştept deloc luna septembrie!

La-nceputul discuţiei cu **Monica Ianc** din *Micherechi*, de pe acum studentă în anul II la Institutul de educatoare ***„Brunszvik Teréz"*** din *Szarvas*, m-am, interesat despre viaţa studenţească.

– M-am acomodat destul de uşor la instituţia de învăţămînt superior, din Szarvas. Cu doamna profesoară ***Lucreţia Şipos*** *avem mare noroc: dînsa ne îndrumă permanent, predîndu-ne Româna, de la istorie, limbă, literatură, pînă la etnografie. Doamna profesoară conduce şi Cercul „Lucian Magdu" care, la fel, ne oferă posibilitatea de a ne îmbogăţi bagajul de cunoştinţe. Anul l-am terminat cu bine, în primul semestru avînd cinci, iar în cel de-al doilea opt examene, trecute cu succes. Prin urmare, vacanţa de vară am început-o liniştit şi cu nerăbdare.*

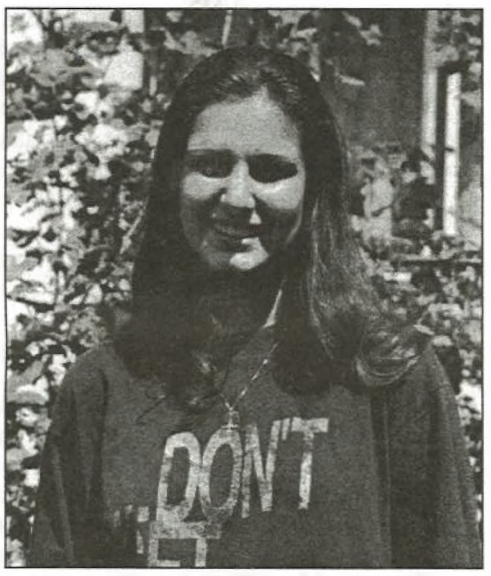

Ildikó Czene

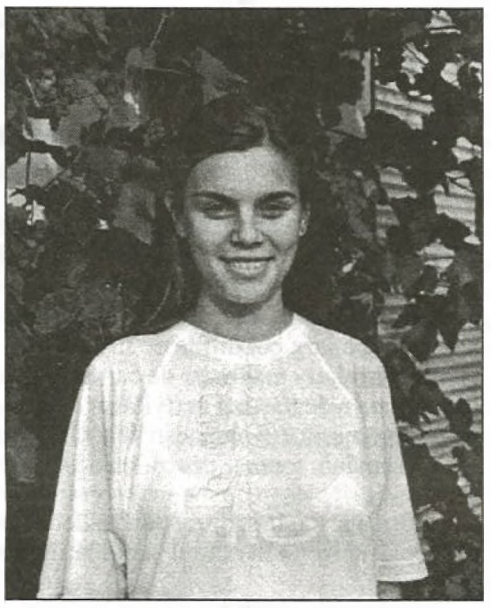

Monica Ianc

Melinda Butt

La-nceputul lunii iulie am efectuat două săptămîni practica de specialitate la grădiniţa de copii din localitatea mea, printre prichindei simţindu-mă foarte bine iar de „gazde" fiind primită cu ospitalitate deosebită, mulţumindu-le şi pe această cale. (De altfel, în primăvară am făcut practică de o săptămînă la Chitighaz, unde era la fel de bine). Acasă am ajutat cînd era cazul, mai ales la munca din „folii", iar tuşii Ană i-am ajutat la pregătirile pentru „nontă".

Pot să spun că am avut o vacanţă plăcută. M-am odihnit cîteva zile la lacul Balaton, m-am distrat din cînd în cînd, am participat la un festival frumos din Jászberény evoluînd cu Echipa de păstrarea tradiţiilor „Gheorghe Nyisztor" din satul meu natal. Ceea ce aş dori încă: să asist la Festivalul Florilor din Debreţin, să admir minunatele compoziţii florale în mii de culori.

Melinda Butt, eleva eminentă din clasa a 6-a a *Şcolii generale cu limba de predare română din Giula* mi-a rezumat astfel vacanţa de vară:

– În această vacanţă nu m-am plictisit. La început am participat la o excursie şcolară la Szilvásvárad, unde a fost foarte bine. Pe urmă m-am înscris la tabăra de desen şi artă plastică care a durat o săptămînă la Szanazug. Îmi pare bine că m-am folosit şi de această ocazie. Cu prietena mea ***Monica Baktai*** *am fost la ştrand, la cetate, am fost mult împreună. Cu familia am stat zile în şir la casa noastră de odihnă de la Városerdő unde ne simţim foarte bine: ne-am scăldat, ne-am plimbat cu barca cu motor etc. Uneori am „dădăcit-o" pe sora mea* ***Edina*** *şi pe fratele meu* ***Petru****, cînd părinţii au fost preocupaţi de lucrările de construcţii a casei noastre din Giula. Pe urmă am mai fost la bunici, la Săcal şi Micherechi. „Culmea" vacanţei a însemnat-o zborul (o oră şi jumătate) pe Insula* ***Corfu****, la Sidari. Am petrecut cu familia zile minunate. Mi-a plăcut marea, Canalul îndrăgostiţilor, Castelul-Sisi, oraşul copiilor şi multe alte locuri frumoase pe care le-am vizitat.*

– În vacanţă am şi citit mult, mai ales lectură obligatorie, ce ne-a propus doamna profesoară ***Pilán****.*

Nu înţeleg alţii de ce nu aşteaptă începutul anului şcolar eu, de pe acum, număr zilele şi abia aştept să mă întîlnesc cu colegii. Mai ales că am aflat că vom avea şi colegi de clasă noi...

– Deci, aştept întîi septembrie cu nerăbdare...

Alţii nu, alţii da – indiferent cine cît doreşte începutul anului şcolar, care soseşte fără întîrziere, pentru care vă dorim rezultate bune la studii! **– E. Bányai –**

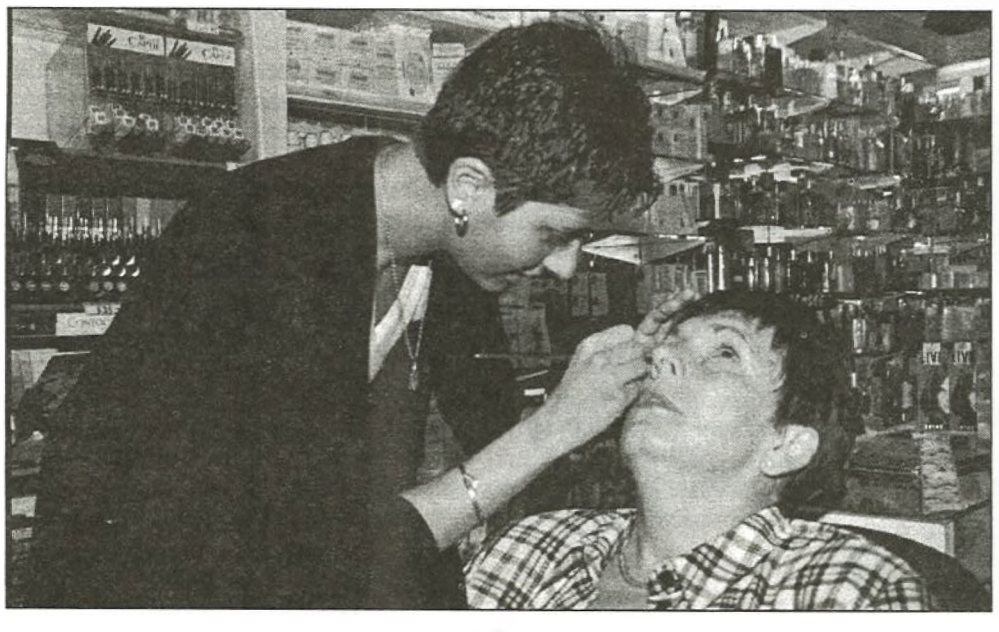

Prezentare de produse cosmetice

La sfîrşitul săptămînii trecute, conform tradiţiei încetăţenite în ultimii ani, la magazinul universal de mărfuri chimice, cosmetice şi casnice **Mészár** din centrul oraşului Giula, cumpărătoarele au fost aşteptate cu o surpriză plăcută.

În cadrul unei atractive acţiuni de prezentare cosmetică au fost machiate şi tratate gratis cumpărătoarele ocazionale de cosmeticiana de origine română: **Ildikó Forcz.**

Fetele şi femeile care s-au folosit de ocazie au putut părăsi magazinul ca nişte adevărate fotomodele. **– E. B. –**

În atenţia studenţilor!

Burse de studii pentru tineri de naţionalitate

Curatoriul Fundaţiei Publice **„Pentru Minorităţile Naţionale şi Etnice din Ungaria"** înaintează un **concurs de burse de studii pentru studenţi** de cetăţenie maghiară aparţinători vreunei minorităţi naţionale, care în anul şcolar 1999–2000 urmează studii la şcoli superioare din Ungaria.

Bursa va fi de 10 000 forinţi lunar.

Concursul trebuie înaintat pe baza unui formular-tip care se poate procura la adresa Fundaţiei: **MNEK Közalapítvány, 1357 Budapest, Pf. 2,** Tel.: 06-1332-7334, 312-2824, 302-6713 sau la **Uniunea Autoguvernărilor Româneşti din Ungaria:** 5700, Gyula, Eminescu u. 1. Tel.: 66/463-951.

Termenul de înaintare a dosarelor: 30 septembrie 1999. Alte detalii şi informaţii în legătură cu documentele care trebuie anexate la concurs puteţi afla de asemenea la instituţiile amintite mai sus!

Numele unui povestitor

Scoateţi din cuvintele ce urmează cîte o literă, dar în aşa fel, ca cele rămase să formeze cuvinte cu înţeles. De pildă:

seara – a = seră

Literele pe care le-aţi scos dau numele unui cunoscut povestitor din Otlaca-Pustă.

lemne	**cuib**	**hartă**	**seară**	**sită**
...	...	...	...	...
lampă	**careu**	**berc**	**dos**	**cioc**
...	...	...	...	...

Rezolvare:

MIHAI PURDI

OU DE CUC

a) baschetbal, handbal, sumo, fotbal

b) popice, tenis de masă, patinaj, biliard

c) hochei, polo pe apă, voleibal, tenis

d) şah, scrimă, slalom, box

a) sumo b) patinaj c) tenis d) slalom

SNOAVĂ

Lesne de înţeles

– Bine măi, Ioane, de ce nu te-ai spălat pe mîini, că pe picioare văd că eşti curat?

– Lesne de înţeles, cucoane! Mîinile pot să spele picioarele, dar picioarele nu pot să spele mîinile...

ELVIRA ÎŞI IUBEŞTE SATUL NATAL

La Otlaca-Pustă mă deplasez întotdeauna cu cea mai mare plăcere, mai ales că întotdeauna la orice eveniment ce se desfăşoară în mica localitate bichişeană primesc din timp invitaţie. Sînt primită cu drag de localnici, dintre care pe mulţi îi cunosc de ani.

Tînăra **Elvira Ardelean** e prezentă la orice acţiune, fie vorba despre manifestare culturală, folclorică, slujbă bisericească etc. Ani în şir fiind în vîrtejul vieţii satului, mi-a dovedit că este o otlăcancă adevărată, din inimă şi suflet. Tocmai această constatare m-a motivat să stau de vorbă cu dînsa despre cele mai importante momente din cursul anilor trecuţi.

– Te cunosc de cînd erai elevă...

– Aici am învăţat pînă-n clasa a 4-a. Pe urmă, pe motivul ca să-mi pot acumula cît mai vaste cunoştinţe, să avansez cît mai bine, să mă folosesc de posibilităţile create într-un mediu urban, părinţii m-au înscris la Şcoala generală cu limba de predare română din Giula. Îmi amintesc cu nostalgie de această perioadă, mai ales că „mi-am părăsit" familia stînd la căminul de elevi. Cu timpul m-am obişnuit, chiar m-am simţit foarte bine acolo. Noroc că mai erau şi alţi copii otlăcani, astfel timpul trecea mai uşor, iar problemele zilnice le rezolvam împreună.

Fiind de origine română era lucru firesc să învăţ în continuare la Liceul „N. Bălcescu" din acelaşi oraş, luîndu-mi examenul de maturitate în anul 1987.

– Ce a urmat după bacalaureat?

– În anii de liceu am decis foarte greu ce aş dori să fac în viaţă. Pînă la urmă m-am hotărît să lucrez într-o farmacie, ca asistentă, atrăgîndu-mă mediul curat, lumea medicamentelor. Prin urmare, după liceu am învăţat la Békéscsaba, terminînd şcoala cu rezultate bune.

– Te-ai încadrat imediat în muncă?

– Am avut mare noroc că mi-am găsit loc de muncă potrivit la farmacia din Medgyesbodzás, aproape de satul meu natal de unde am navetat. Acolo am lucrat opt ani. Tare mi-a plăcut munca aceasta, însă din cauza privatizării mi-am pierdut serviciul şi am devenit şomeră. În această perioadă am fost cam dezamăgită, totuşi m-am hotărît să găsesc o soluţie pentru a-mi îndrepta viaţa. M-am interesat ce posibilităţi sînt şi m-am înscris la un curs de specialitate pentru vameşi. Am terminat ca gestionară de vamă (gradul mediu) şi administratoare a problemelor vamale (gradul superior).

– Şi ce faci acum?

– După cursul amintit am fost angajată la frontiera giulană, la Terminalul de camioane. Azi sînt conducătoare de agenţie la firma PANNON SPED, îndrumînd nouă colaboratori. Nu zic că e o activitate uşoară, dar îmi place, chiar dacă răspunderea e foarte mare, însă munca e cu atît mai interesantă.

– Te foloseşti de limba maternă?

– Cum să nu! Necontenit. Îmi pare bine că am învăţat la şcoli româneşti şi că, terminînd liceul românesc, a fost recunoscut examenul de limbă, gradul superior. Asemenea sînt şi foştii colegi de şcoală care au învăţat la acelaşi liceu, care azi sînt colegi de muncă şi ne înţelegem foarte bine. Fără cunoştinţe de limba română aici nu poţi exista. Colegii care nu ştiu limba se înscriu la cursuri de română, fiindcă e o condiţie categorică în acest domeniu.

– Ai fost în concediu?

– Încă nu. În luna septembrie sper că voi reuşi.... Atunci aş dori să petrec cîteva zile în Italia, la mare....

– Muncă şi vacanţă plăcută!

E. Bányai

Memoria caselor II

Asociaţia de Prietenie Ungaro-Română din Giula – la înfiinţare – şi-a trasat ca scop, printre altele, cercetarea şi publicarea unor aspecte culturale din viaţa de ieri şi azi a românilor din oraş, chiar dacă acestea uneori au dimensiuni mai reduse. În urma acestor strădanii, în anul 1995 a apărut o mică broşură cu imagini şi text despre şase case locuite de români din Giula.

După acest „deschizător de drumuri" care a fost important deoarece în cadrul studiului întocmit de **D. Nagy András** au fost prezentate unele amănunte care nu se găsesc în alte documente. În vara acestui an a ieşit de sub tipar încă o broşură, în care sînt prezentate şcolile şi bisericile, precum şi cîteva clădiri publice sau particulare de însemnătate arhitectonică deosebită. Dealtfel, clădirile prezentate oferă oraşului o înfăţişare specifică. În cadrul unei plimbări prin această parte a oraşului vizitatorul poate să rămînă cu o impresie de un farmec deosebit, pitoresc.

Aceste clădiri din secolele XIX şi XX au păstrat specificul timpului precum şi cerinţele acelora care au comandat şi plătit construirea lor.

În broşura a doua, care a fost editată de *Uniunea Autoguvernărilor Româneşti din Ungaria*, autorul (D. Nagy András) descrie de asemeni şi viaţa şi ocupaţiile proprietarilor acestor case, ne ajută să facem cunoştinţă cu modul lor de trai.

Lucrarea actuală, pe lîngă faptul că oferă noi cunoştinţe totodată este şi o lectură plăcută. După citirea acestei lucrări, cititorul se poate documenta şi la faţa locului.

(j)

Şcoala veche din Oraşul Mare Românesc (str. Vár nr. 18)

Fenomenul

Cu săptămîni şi zile mai devreme, presa scrisă şi electronică, ştirile de toate felurile au anunţat marele eveniment al cerului: ECLIPSA DE SOARE care urma să fie sesizată în centrul Europei.

Eclipsa de Soare este fenomenul natural prin care Luna se interpune între Pămînt şi Soare, cînd Luna este în conjuncţie cu Soarele, aruncîndu-şi umbra pe Pămînt. Eclipsa totală (de Lună sau de Soare) este un fenomen ceresc deosebit de rar, putînd fi văzut pe diferitele continente pe o fîşie cu un diametru de maximum 270 km, putînd avea însă mai multe mii de kilometri lungime. În această fîşie, deci, s-a aflat şi Ungaria, în ziua de miercuri, 11 august, în anul Domnului 1999. Iar întreaga ţară s-a pregătit pentru această senzaţie cerească, mai ales că pe o porţiune generoasă a ţării Luna urma să eclipseze total Soarele. Toată lumea şi-a procurat din timp ochelari de soare speciali (conjunctură bună pentru comercianţii descurcăreţi), pentru a putea urmări în voie rarisimul spectacol ceresc.

Iar în ziua de miercuri, 11 august, toată ţara a trăit emoţiile aşteptării, mai cu seamă pentru că în multe locuri ziua începuse cu ploi de vară, iar norii nu s-au risipit pretutindeni. Spre orele prînzului, perspectivele s-au limpezit în mare parte, mărind speranţele unei viziuni netulburate a spectacolului ceresc. Aproape întreaga populaţie a ţării, de la mic la mare, de la bătrîn la tînăr, mai cu seamă cei care ocupaseră „poziţii optime", în cîmp deschis, pe dealuri sau platouri puteau urmări eclipsa, oamenii urmărind spectacolul în toată grandoarea sa de la o fază la alta: de la umbra discretă pînă la faza de semilună şi pînă la acea minunată corolă de foc care constituise culmea Jocului Ceresc.

Eclipsele au fost urmărite dintotdeauna de oameni cu nedumerire, teamă şi înfrigurare tainică. Prooroci, vraci, şamani, alchimişti şi astrologi au calculat, au măsurat, prevestind deseori catastrofe şi prăpăd, pînă chiar şi sfîrşitul Lumii. Iar omul de rînd a urmărit uluit, cutremurat, copleşit spectacolul emoţionant de pe cer. Iar de-a lungul mileniilor, în cursul eclipselor totale de Soare – destul de rare pe Pămînt – oamenii au resimţit vînt şi răcoare, semiobscuritate şi nelinişte.

Aceleaşi sentimente de nelinişte şi uimire ne-a cuprins şi recent, la sfîrşit de mileniu XX, acum cînd omul trufaş crezuse deja că „nimic nou sub Soare". Spectacolul ceresc minunat şi copleşitor ne-a cutremurat. Cerul s-a întunecat ca pe Golgota, după Răstignire: „Este prînzul acum. Încet, o umbră ciudată acoperă pămîntul. Timp de trei ore este întuneric. Apoi Iisus strigă spre Dumnezeu: „Tată, în mîinile Tale îmi încredinţez duhul!" Şi zicînd acestea, moare..." Pentru cîteva clipe am rămas într-o linişte asurzitoare, auzind bătăile inimii, rezonanţele sufletului, ecoul copilăriei, îndemnurile mamei, muţenia sferelor, realizînd intersecţia dintre spaţiu şi timp, la interferenţa dimensiunilor.

Atunci am simţit, ca niciodată, cît de mărunt e omul, cît de nesfîrşit e Universul, cît e de mic Pămîntul şi cît de imens e Cerul.

Şi am înţeles, mai presus de toate, cît e de atotputernic Cel ce Cîrmuieşte şi le potriveşte pe toate.

– ilda

CALENDAR

Stimaţi cititori şi prieteni!

Continuînd tradiţia mai multor decenii, Editura de carte şi presă „NOI" şi de această dată pregăteşte editarea *Calendarului românesc*, ediţia 2000. Ţinînd cont de popularitatea acestui almanah – în paginile căruia puteţi citi comentarii, articole şi reportaje despre viaţa românilor din Ungaria, scrieri cultural-ştiinţifice, literatură pentru adulţi şi tineret, umor, sport etc. – rugăm pe toţi acei cititori – oameni de cultură, profesori etc. – care vor să contribuie la ridicarea nivelului acestei publicaţii de prestigiu să ne scrie şi să ne trimită materiale pînă pe data de 15 septembrie 1999 pe adresa:

Editura de carte şi presă „NOI"
(Calendar românesc 2000)

5700 GYULA, Petőfi tér 2. sz.

Informaţii detaliate puteţi afla prin telefon (06-66/361-789), fax (06-66/463-152) sau E-mail: foaia@gyula.hungary.net.

Cu mulţumiri anticipate:

colectivul redacţional

O ştire în atenţia celor care vor să însuşească limba română:

Studioul de limbi „Lingva" din Jula a publicat noile termene de înscriere la cursurile din toamnă. Cei care vor să înveţe limba română sînt rugaţi să se înscrie la cursuri în zilele de 1, 2 şi 3 septembrie, între orele 14.00 şi 18.00. Studioul de limbi „Lingva" din Jula se află pe blv. Béke nr. 50, etajul I. Telefon: 66/361-299.

Centenar George Călinescu
(1899–1965)

Vocaţia constructivă

Spirit proteic, multitudinea manifestărilor şi a zonelor culturii în care s-a desfăşurat condeiul său activ, George Călinescu (n. 19. 06. 1899-m. 12. 03. 1965) are vocaţia constructorului, plenară şi totală. O plenaritate, la nivelul mişcării de idei între istoricul, criticul şi esteticianul ideilor literare, de o parte, şi prozatorul şi publicistul, pe de altă parte. Totalitatea se exprimă prin gradul de implicare a spiritului său în sferele majore ale manifestării publice, cuprinzînd întreaga arie a creaţiei, specifică unui constructor: poezie, proză, eseu, istorie, critică, estetică, poetică, ziaristică, dramaturgie. G. Călinescu are şi vocaţia monumentalului şi enciclopedismului, prin responsabilitatea cu care şi-a asumat şi a dus la bun capăt proiecte culturale de mare forţă intelectuală. Tenacitatea şi energia cu care şi-a rotunjit opera au constituit multă vreme embleme ale unei autorităţi intelectuale de neîntrecut, devenind foarte repede vocea publică de care s-a ţinut seamă în toate marile proiecte culturale naţionale. Modelul intelectual călinescian continuă să fascineze şi în contemporaneitate, cînd valorile culturii române trec printr-un proces inerent de reaşezare şi reevaluare.

O bursă obţinută în Italia, între anii 1924–1926, apoi călătoriile de studii prin Europa, din anii 1936 şi 1938, l-au pus în contact cu cultura europeană, în special cu cea italiană. Relaţiile cu Ramiro Ortiz de la Roma îl consacră încă din anii studenţiei italiene, cînd debutează la revista Roma, şi scrie două studii cu caracter istoric-documentar în italiană (1925, 1928). Activ în învăţămîntul secundar, apoi din 1937, în cel universitar, Călinescu ţine pînă spre sfîrşit catedra de istoria literaturii române de la universitatea bucureşteană. Este perioada cea mai rodnică în configurarea personalităţii sale constructoare. Din această perioadă datează contribuţia lui atît în planul teoretic al ideilor estetice (**Principii de estetică** – 1939), dar mai ales în cel aplicat literaturii române. Cu monografia **Viaţa lui Mihai Eminescu** (1932) şi studiul **Opera lui Mihai Eminescu** (1934–1936), putem vorbi de cea mai activă perioadă a eminescologiei româneşti, după momentul lui Maiorescu şi cel al lui Tudor Vianu. G. Călinescu impunea atît o viziune de ansamblu asupra operei lui Eminescu, dar şi aducea un stil nou în judecata critică şi deschiderea drumului recuperării lui Eminescu şi pe dinamica prozei şi a publicisticii sale. În aceeaşi arie de preocupări de istorie şi critică literară se înscriu şi monografiile rezervate lui Ion Creangă (**Viaţa şi opera lui Ion Creangă**, 1964), Nicolae Filimon (1959), Grigore Alexandrescu (1962), I. H. Rădulescu (1966). Activitatea istoricului şi criticului literar pe sinteze monografice, care constituie un exerciţiu pe literatura fragmentară, i-au deschis spiritul spre lucrările monumentale, de sinteză. Volumul unicat prin cantitatea enormă de informaţie, dar şi prin plăcerea spiritului care se mişcă dezinvolt în spaţiul literaturii române, rămîne monumentala **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent** (1941). Criteriul istoric este dublat de cel impresionist, într-o formulă de istorie totalizatoare, cu instrumente stilistice de tip baroc. Orice demers critic la Călinescu începe prin transcrierea momentelor importante care au dus la formarea unui scriitor sau a altuia, pentru ca apoi să intre pe terenul scrierilor autorului discutat, recompunîndu-i fazele creaţiei şi numind părţile reuşite sau rateurile din operă. S-a discutat despre viziunea subiectivă, specifică criticii impresioniste în cazul **Istoriei** lui Călinescu. Ea ţine de o receptare capabilă să rescrie opera în discuţie, şi de stilul ironic uneori, idilic şi entuziast alteori, al frazei critice. Lectura multor pagini din acest tratat al literaturii române oferă plăcerea unor delicii biografice şi anecdotice deosebite.

Încercare spiritului călinescian şi în zona poeziei completează profilul personalităţii sale constructoare. Volumele **Poezii** (1937), **Laudă materiei** (1963) desfăşoară un lirism material, al elementelor, în faţa cărora poetul îşi extaziază stările lirice de jubilaţie şi entuziasm al trăirii. Formula poetică este cea a sonetului şi a poeziei clasiciste, care permit un ton optimist, jucăuş, mizînd pe o sinceritate totală.

Mai originală însă proza lui G. Călinescu atît prin viziune balzacian-clasicăm, cît şi prin amestecul de pagini romantic-baroce. De la volumele de început, **Cartea nunţii** (1933), **Enigma Otliei** (1938), pînă la **Trei nuvele** (1948), **Bietul Ioanide** (1953) şi **Scrinul negru** (1960), autorul face dovada unui prozator novator, care oferă sinteza clasicism-romantism-baroc, prin prelucrarea unor teme fundamentale, precum destinul intelectualului, iubirea, paternitatea, morala. În plus, eroii romanelor lui Călinescu sînt marcaţi în devenirea lor de experienţe existenţiale majore (formarea ca intelectuali moştenirea unor averi, relaţii de iubire complexe, boală, moarte). Felix Ioanide aparţine unei lumi pure, cu idealuri în contradicţie cu cele ale lumii egoist materialiste, reprezentată de Stănică Raţiu, Tulea, Vasiliad, Giurgiuveanu. O contrapartidă o oferă cea a personajelor împlinite, fie prin iubire (Jim şi Vera, din **Cartea nunţii**), fie prin profesie şi carieră a meritelor (Felix Pascalaopol, din **Enigma Otiliei**). Caracterul tipic al eroilor, cu un înalt grad de reprezentative, conflictul sociale şi moral construit cu artă, caracterul critic al viziunii asupra societăţii timpului, recuperarea destinului prin creaţie (Ioanide), sînt noutăţile pe care le aduce proza lui Călinescu în evoluţia romanului interbelic.

Un constructor este G. Călinescu şi în sfera presei social-politice şi literare. Cele două volume apărute postum (*Ulysse*, 1967, *Gîlceava înţeleptului cu lumea*, 1973–1974), recuperează articole de presă cronici, fantezii, din perioada colaborărilor la revistele vremii, Viaţa literară, Viaţa românească, Adevărul literar şi artistic, Contemporanul. G. Călinescu a fost şi iniţiatorul unor rubrici de presă, cu un puternic accent critic şi polemic, precum Cronica mizantropului şi Cronica optimistului. Creator şi de reviste, Jurnalul literar, Lumea, Naţiunea, Capricorn, Călinescu a imprimat stilului jurnalistic o metodă şi un instrumentar, cu funcţie de reglaj pentru opinia publică. Gazetarul este văzut drept un mesager al moralei şi binelui colectiv, dar atunci cînd situaţia o cere trebuie să devină şi un spadasin, un cavaler care pune atacul în slujba unui ideal colectiv major: „Un gazetar e un luptător, în mînă cu o trîmbiţă de aur, cuvîntul, şi în alta cu o spadă, indignarea (Birocratismul presei). Lupta împotriva „furiei de cuvinte", a limbajului jurnalistic violent, fără justificare nici ideatică, nici stilistică, absenţa unui scop moral în scrierea articolelor, grija pentru formă şi idee, sînt condiţii pe care trebuie să acopere orice intervenţie în presă a scriitorilor profesionişti. Să mai amintim că ziaristul Călinescu vine în presă cu instrumentele formate în proza şi în critica literară, ultima fiind, la origine, un produs al publicisticii.

Poetul, prozatorul, ziaristul, istoricul şi criticul literar, teoreticianul ideilor în estetică, toate aceste ipostaze se regăsesc şi în memorialul de călătorie călinescian, volumele de reportaje, **Kiev, Moscova, Leningrad (1949), Am fost în China nouă** (1955), dincolo de un anumit tezism ideologic, sînt pagini de aliaj între secvenţe patetic-lirice şi obiectivitate rece, critic asumată. Dacă filtrul ideologic strecoară unele idei de compromis, rămîne fiorul liric şi starea contemplaţiei artistice în aceste călătorii spirituale.

Admirăm la G. Călinescu mobilitatea activă şi fecundă a spiritului său proteic, uşurinţa cu care se mişcă, stăpîn în zonele culturale abordate. Nesaţiul cultural, dublat de un condei critic şi polemic, rigoarea documentaţiei şi erudiţia în informaţie l-au plasat în fruntea literaturii române. Indiferent însă de zona de interes, rămîn încă atîtea enigme neelucidate ale raporturilor scriitorului cu vremile pe care le-a traversat scrisul său. Este de-a dreptul inexplicabilă azi absenţa unei biografii obiectiv-rece, a omului şi scriitorului, a raporturilor lui cu puterea şi cu scriitorii vremii, cu toate luminile şi umbrele personalităţii sale. O necesară reevaluare, printr-un lucru de echipă conjugat, care să acopere domeniile de manifestare ale scrisului său, printr-o judecată imparţială şi nepartinică, ca şi o ediţie critică a **integralei Călinescu**, se impun astăzi la acest centenar.

Prof. dr. Cornel Munteanu
ELTE, Budapesta

Texte:

„Activitatea critică este, în ultimă analiză, judecarea operei cu sentimentul de a fi contribuit la adevăr. Prin însăşi natura ei, critica nu poate avea decît duşmani".

„Scriitorul trebuie să invadeze în gazetărie, să răstoarne mentalitatea opiniei publice, să provoace curiozitatea culturală".

„Adevărata gazetă este inactuală, o adevărată carte în paragrafe diurne, de unde viabilitatea unor opere jurnalistice".

„Artist se cheamă individul care scoate plastic din eveniment semnificaţia absolut umană".

„Critica este o caricatură, o şarjă. Criticul trebuie să îngroaşe liniile pentru a scoate în evidenţă anumite laturi".

„Furia de cuvinte e un fenomen nociv şi cu răsunet social. Întreţinută, ea distruge simţul estetic, care e moderatorul în luptă, şi aţâţă fiara din om".

Sfîrşitul stagiunii giulane

După o mare abundenţă teatrală din stagiunea actuală a *Teatrului Cetăţii*, în faţa cetăţii giulane, ultima premieră a fost mult aşteptată. Nerăbdarea a fost generată mai cu seamă de un titlu şi un autor de mare reputaţie: **András Sütő** cu piesa *„Turtureaua din Balcani"*.

Piesa cu elemente de tragedie, vodevil, teatru popular, comedie muzicală părea neterminată din punct de vedere dramatic şi scenografic, în ciuda strădaniilor depuse de regizorul **István Iglódi.** În altă ordine de idei, actorii s-au străduit (cu succes mai mare sau mai mic) să intre în pielea personajelor nerealizate tipologic. Conflictul ramificat, cu multe cotituri şi surprize a antrenat o seamă de actori de prestigiu, care cu toţii au depus eforturi susţinute pentru soluţionarea situaţiilor dramatice.

În imagine: scenă din *Turtureaua din Balcani*, cu *Mária Varga şi Gábor Agárdi.*

Foto: K. I.

Cugetări şi maxime

● *Cel dintîi pas către înţelepciune este a se îndoi despre ştiinţa sa.*

G. NEGRUZZI (1808–1868)

● *De cauţi bine fericirea, n-o găseşti decît în casa ta proprie.*

VOLTAIRE (1694–1778)

● *Fereşte-te de a da sfaturi. Problema e prea grea şi responsabilitatea mare. Tu dai sfatul după propria ta natură. Aceasta însă rareori se potriveşte cu natura celui ce te întreabă. Astfel spui tu, altfel înţelege el.*

TITU MAIORESCU (1840–1912)

PROGRAME TV

23 AUGUST – 29 AUGUST

	Programul MTV1 – Az MTV műsora	Programul TV2 – A TV2 műsora	Programul RTL Klub – RTL Klub műsora	Programul TV România – A Román TV műsora	
Augusztus 23. hétfő	5.57 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér 9.00 Bor és hatalom (spanyol sorozat) 9.35 Cigánykerék 10.00 Telemim 10.15 Tüskevár 11.30 A homok titkai (brazil sorozat) 12.00 Híradó 12.30 Szerelmek Saint-Tropez-ban (francia sorozat) 13.25 Nemzetiségi magazinok 14.25 A pampák királya (brazil sorozat) 15.20 Kincsestár 16.50 Charlotte Sophie avagy az érzelmek hatalma (holland-angol sorozat) 17.45 Körzeti híradók 18.00 Csellengők 18.20 Családorvos 18.40 Mekk mester 18.55 Rabszolgasors (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 Találkozunk a bíróságon (olasz film) 21.35 Tinédzserparty – nem csak fiataloknak 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenó 22.30 Szabad verseny 23.05 Amíg még élünk (angol sor).	5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 TV2 Matiné 10.00 Brooklyn-híd (am. sor.) 10.25 Kakuk! 10.55 Közvetlen ajánlat 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Plusz 11.50 Szerelmem, Szarajevó (francia film) 13.40 Stefanie (német sor.) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai akciófilm-sorozat) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Kassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sorozat) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sorozat) 19.55 Észak és Dél (amerikai kalandfilmsorozat) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Az ötödik dimenzió (amerikai sorozat) 23.05 Remington Steele (amerikai sorozat). 24.00 Kuk@c 0.25 Premier 0.50 Vers éjfél után.	6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.10 Rajzfilm Klub (ism.) 10.00 Az első csók (fr. sor., ism.) 10.25 Második csók (fr. sor., ism.) 10.50 Klip Klub 11.10 Televásár 11.40 Antenna (ism.) 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.25 Rajzfilm Klub 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 A második csók (fr. sor.) 16.10 Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 16.55 Mire gondolok? 17.00 Time Trax – Hajsza az időn át (am. sorozat) 17.50 Mire gondolok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.15 Fókusz 19.50 SeaQuest DSV – A mélység birodalma (amerikai sci-fi sor.) 20.45 Az erdő harcosa (amerikai kalandfilm) 22.25 Híradó 22.40 Pusszantlak, drágám! (amerikai filmsorozat) 23.10 Kész átverés 23.40 Pont hu 0.10 Fókusz (ism.) 0.40 Divatklip.	11.00 TVR Info 11.05 Serial. Ivanhoe 12.00 Ecclesiast '99 12.30 Medicina pentru toţi 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Tradiţii 14.30 Ecoturism 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Serial. O familie ciudată 17.00 TVR Info 17.10 Voie bună la TVR, cu Golden Brau! 18.00 TVR Info 18.05 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Camera misterelor 20.00 Serial. Preotul şi cîrciumăriţa 20.30 Campionatele Mondiale de Atletism 22.10 Jurnalul de noapte 22.25 Ordinea publică 23.05 Planeta Cinema.	Vineri, 20 august
Augusztus 24. kedd	5.57 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.00 Bor és hatalom (spanyol sor.) 9.35 Benedek Elek meséi 9.45 Majomparádé 10.00 meséi 10.20 Kézilabda-suli 10.35 Telemin 10.50 A tenger magazinja 11.30 A homok titkai (brazil sor.) 12.00 Híradó 12.30 Szerelmek Saint-Tropez-ban 13.25 Nemzetiségi magazinok (szlovén, német) 14.25 A pampák királya (brazil sorozat) 15.20 Kincsestár 16.25 Kormányváró 16.50 Charlotte Sophie, avagy az érzelmek hatalma (holland-angol sor) 17.45 Körzeti híradók 18.00 Katolikus krónika 18.20 Maradj velünk! 18.35 Mesefilmek 18.50 Rabszolgasors (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Elképesztő övezet (amerikai sorozat) 20.45 Kérem a következőt! 21.00 Telemázli 21.30 Família Kft. 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenó 22.30 Világkép 23.05 Kir Royal (német tévéfilmsorozat).	5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 TV2 Matiné 10.00 Brooklyn-híd (am. sor.) 10.25 Kakuk! 10.55 Közvetlen ajánlat 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Plusz 11.50 Amerikai rokon (amerikai film)) 13.40 Stefanie (német sor.) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai–német sor.) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Kassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sor.) 19.55 Xena (amerikai fantázia-sor.) 20.50 Időzsaru (amerikai sorozat) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Szép új világ extra 23.15 Esküdt ellenségek (amerikai film) 0.10 A tudás titkai 0.35 Segíts magadon 1.00 Vers éjfél után.	6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.10 Rajzfilm Klub (ism.) 10.00 Az első csók (fr. sor., ism.) 10.25 Második csók (fr. sor., ism.) 10.50 Klip Klub 11.10 Televásár 11.40 A Dunánál 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.25 Rajzfilm Klub 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 Második csók (fr. sor.) 16.10 Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 16.55 Mire gondolok? 17.00 Time Trax – Hajsza az időn át (am. sorozat) 17.50 Mire gondolok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.15 Fókusz 19.50 Az igazságosztó (amerikai akciófilm-sorozat) 20.45 Tűzróka (amerikai film) 23.10 Híradó 23.25 Pusszantlak, drágám! (am. filmsorozat) 23.55 MMM (Mi? Mennyi? Miért?) 0.55 Fókusz (ism.) 1.25 Divatklip.	6.00 Matinal naţional 8.30 Matineu de vacanţă 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 TVR Info 11.05 TVR Iaşi 12.00 TVR Timişoara 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Dintre sute de catarge 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 De dor... 16.30 Serial. O familie ciudată 17.00 TVR Info 17.10 Voie bună la TVR, cu Golden Brau! 18.00 TVR Info 18.05 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.30 Telecinemateca: Acolo e verde şi frumos 21.05 Campionatele Mondiale de Atletism 23.10 Avanpremiera Festivalului „Mamaia" 1999.	Sîmbătă, 21 august
Augusztus 25. szerda	5.57 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.00 Bor és hatalom (sp. sor.) 9.40 Égből pottyant mesék 9.55 Töf-töf elefánt 10.05 Telemim 10.20 Tüskevár 10.55 Magyarország 2000 11.30 A homok titkai 12.00 Híradó 13.30 Szerelmek Saint-tropez-ban (fr. Sorozat) 13.25 Nemzetiségi magazinok 14.25 A pampák királya (brazil sorozat) 15.20 Kincsestár 16.50 Charlotte Sophie, avagy az érzelmek hatalma (sorozat) 17.45 Körzeti híradók 18.00 Gyerekszoba 18.40 Varjúdombi meleghozók 18.55 Rabszolgasors (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 Önök kérték 21.00 1989 – hónapról hónapra 21.45 Klip-plussz 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenó 22.30 MM 22.35 Oroszország titkai (dokumentumfilm-sor.)	5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarország! 10.00 Brooklyn-híd (am. sor.) 10.25 Kakuk 10.55 Közvetlen ajánlat 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Plussz 11.50 Holdtánc (angol film) 13.40 Stefanie (német sor.) 14.35 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.05 Baywatch (amerikai akciófilm-sor.) 15.55 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Kassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sor.) 19.55 Friderikusz szuper show 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Az oroszlán télen (angol film) 0.55 A Duna krónikája 1.20 A tegnap csodái 1.50 Vers éjfél után.	6.30 Reggeli (információs magazin) 9.05 Recept Klub 9.15 Rajzfilm Klub (ism.) 10.05 Az első csók (fr. sor., ism.) 10.40 Második csók (fr. sor., ism.) 11.05 Televásár 11.35 Pont hu (ism.) 12.05 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Elettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.25 Rajzfilm Klub 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 Második csók (fr. sor.) 16.10 Lois és Clark – Superman legújabb kalandjai (am. sci-fi sor.) 17.00 Mire gondolok? 17.05 Time Trax – Hajsza az időn át (am. sorozat) 17.50 Mire gondolok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.15 Fókusz 19.50 Medicopter 117 – A légi mentők (Német akciófilm-sorozat) 20.45 Végsebesség (amerikai akciófilm) 22.35 Híradó 22.50 Pusszantlak, drágám! (am. sor.) 23.20 Dóra mozija 23.50 Mesék a kriptából (amerikai horrorsorozat) 0.15 Fókusz (ism.) 0.45 Divatklip.	6.00 Matinal naţional 8.30 Matineu de vacanţă 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 TVR Info 11.05 TVR Iaşi 12.00 TVR Timişoara 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Concertele Golden Brau (R) 15.00 Pro Patria 16.00 Video-disc folcloric 16.30 Serial. O familie ciudată 17.00 TVR Info 17.10 Voie bună la TVR, cu Golden Brau 18.00 TVR Info 18.05 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.30 Festivalul „Mamaia" 1999 21.30 Campionatele Mondiale de Atletism 22.45 Jurnalul de noapte 23.00 Festivalul „Mamaia" 1999.	Duminică, 22 august
Augusztus 26. csütörtök	5.57 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.00 Bor és hatalom (spanyol sor.) 9.35 Szimat Szörény szimatol 10.05 Telemin 10.20 Tüskevár 10.55 Thalassa – A tenger magazinja 11.30 A homok titkai (brazil sorozat) 12.00 Híradó 12.30 Szerelmek Saint-Tropez-ban 13.25 Együtt 14.20 A pampák királya (brazil sorozat) 15.20 Kincsestár 16.50 TS 17.50 Körzeti híradók 18.00 Az utódok reménysége 18.20 Bemutatjuk a Békehímköt 18.30 Játék határok nélkül 18.35 Mikrobi 18.50 Rabszolgasors (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 Szomszédok 20.30 Ki marad a végén? 21.00 Lehetetlen? 21.50 Ötvennégy VOLT 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenó 22.30 Atlétikai vb.	5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 TV2 Matiné 10.00 Brooklyn-híd (am. sor.) 10.25 Kakuk! 10.55 Közvetlen ajánlat 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Plusz 11.50 Zongorát MRS. Ciminónak (amerikai film) 13.40 Stefanie (német sor.) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai akciófilm-sorozat) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Kassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sor.) 19.55 Forró nyomon 20.50 Rex felügyelő (német-osztrák film) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Forrongó világ (am. sor.) 23.55 Botcsinálta doktor (magyar film) 1.15 Follow me! 1.45 Vers éjfél után.	6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.15 Rajzfilm Klub (ism.) 10.00 Az első csók (fr. sor.) 10.25 Második csók (fr. sor., ism.) 10.25 Klip Klub 11.10 Televásár 11.40 Dóra mozija (ism.) 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.25 Rajzfilm Klub 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 Második csók (fr. sor.) 16.10 Lois és Clark – Superman legújabb kalandjai (am. sci-fi sor.) 17.00 Mire gondolok? 17.05 Time Trax – Hajsza az időn át (am. sorozat) 17.50 Mire gondolok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.15 Fókusz 19.50 Cobra 11 (német akciófilm-sorozat) 20.45 A látnok (amerikai film) 22.25 Híradó 22.40 Pusszantlak, drágám! (amerikai filmsorozat) 23.10 Megdöbbentő világ – Riporterek Klubja 0.10 Fókusz (ism.) 0.40 Divatklip.	6.00 Matinal naţional 8.30 Matineu de vacanţă 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 TVR Info 11.05 TVR Iaşi 12.00 TVR Timişoara 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Serial. Lumea bărbaţilor 14.30 Integrale 15.00 Convieţuiri 16.00 Vatra cîntecelor noastre 16.30 Serial. O familie ciudată 17.00 TVR Info 17.10 Voie bună la TVR, cu Golden Brau! 17.55 Rezultatele tragerilor Super Loto 5/40 şi Expres 18.00 TVR Info 18.05 Corect! Prezint Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.30 Festivalul „Mamaia" 1999 21.40 Jurnalul de noapte 21.50 Reflecţii rutiere 21.55 Campionatele Mondiale de Atletism 22.55 Pariu Trio 23.00 Festivalul „Mamaia" 1999.	Luni, 23 august
Augusztus 27. péntek	5.57 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér 9.00 Bor és hatalom (spanyol sorozat) 9.35 Zsebtévé 10.10 Telemim 10.25 Tüskevár 11.00 Ha felnövök 11.30 A homok titkai (brazil sorozat) 12.00 Híradó 12.30 Szerelmek Saint-Tropez-ban 13.30 Csillagok égen és földön 14.25 Kincsestár 16.00 Körzeti híradók 17.. Évgyűrűk 17.30 Téka 17.45 TS 18.40 körzeti híradók 18.55 Rabszolgasors (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 Mr. Bean, a két lábon járó balsors 20.30 TS 23.00 Hírek 23.05 Aktuális 23.25 Kenó 23.30 Amíg még élünk (angol sorozat).	6.30 Könyvek könyve 7.00 TV2 Matiné 9.45 Az ifjú Superman kalandjai 10.15 Családi kötelékek 11.50 Menekülés Görögországból (francia film) 14.15 Alkalom teszi az orvost (amerikai film) 16.00 Herkules 17.45 Luz María (dél-amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sor.) 19.55 Állj, vagy lő a mamám! (amerikai film) 21.45 Jó estét Magyarország! 22.30 Halálos emlékek 0.05 Vörös cipellők 3. (amerikai erotikus film). 0.50 Edda-koncert.	6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.10 Rajzfilm Klub (ism.) 10.10 Az első csók (fr. sor., ism.) 10.25 Második csók (fr. sor., ism.) 10.50 Klip Klub 11.10 Televásár 11.40 Bibliai kalandok 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 A wiz (amerikai film) 16.00 Vadnyugati Casanova (olasz film) 17.00 Mire gondolok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.15 Fókusz 19.50 Csííz 20.45 Nincs kettő négy nélkül (olasz film) 22.35 Híradó 22.50 Pusszantlak, drágám! (amerikai sorozat) 23.20 Erotikus fantáziák 23.45 Életveszélyben 0.45 Fókusz (ism.) 1.15 Divatklip.	6.00 Matinal naţional 8.00 Matineu de vacanţă 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 TVR Info 11.05 TVR Iaşi 12.00 TVR Timişoara 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 TVR Craiova 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 De la lume adunate... 16.30 Serial. O familie ciudată 17.00 TVR Info 17.10 Voie bună la TVR, cu Golden Brau! 18.00 TVR Info 18.05 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.30 Camera misterelor 20.00 Film. Eternitate 22.05 Călător în Ţara Eclipsei 22.35 Jurnalul de noapte 22.50 Concertele Golden Brau .	Marţi, 24 august
Augusztus 28. szombat	6.00 Aranyfüst 8.00 Hol-mi? 8.30 Jó reggelt adj, Istenem! 8.40 Grant kapitány gyermekei (szovjet sor.) 9.50 Játék határok nélkül 11.20 TS 12.00 Hírek 12.05 Euro-percek 12.10 „...emberségem mélyén..." 12.45 TS 14.10 Zöldpont 14.45 Divat 2000 15.10 Delta 2000 15.40 A Századunk Műhelyéből 8. 16.00 Játék határok nélkül 16.20 Ki marad a végén? 16.50 TS 19.00 Lottóshow 19.20 Európai időjárása 19.25 Játék határok nélkül – Előzetes 19.30 Híradó 20.00 Uborka 20.20 Szatelit kabaré 21.05 Pajzs a résen (kanadai film) 22.35 Kenó 22.40 Balázs Fecó-portré 23.40 Nyár (amerikai film).	6.00 Gyökereink 6.30 Könyvek könyve 7.00 TV2 Matiné 10.45 Az ifjú Superman kalandjai (amerikai sor.) 11.00 Partytévé 12.00 Slágerlista 12.30 Madison (kanadai ifjúsági film) 12.55 Miért éppen Alaszka? (amerikai sor.) 14.35 Sógun (amerikai kalandfilmsorozat) 16.15 Állj, vagy lő a seriff! (olasz film) 18.00 Szerelem első látásra 18.30 Tények 19.00 Herkules (amerikai fantáziasorozat) 19.55 Reklám Benne: Soproni Ászok 20.00 Célpontban (amerikai film) 21.40 Karatés védőangyal (amerikai film) 23.20 Meghökkentő találkozások (amerikai sorozat) 24.00 Vad ösztön (amerikai erotikus film).	6.30 Bibliai kalandok (ism.) 7.00 Kölyökklub 10.45 Csőrre töltve 11.15 Mágusok (ausztrál–lengyel sor.) 11.40 Mire gondolok? 11.45 Bravo Tv 12.45 RTL Klub Road Show 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Kedvenc magazin 13.40 Rágógolyófutam (amerikai kalandfilm) 15.30 Nagy hegyek mentén (amerikai film) 17.05 Kung-fu (amerikai sor.) 17.55 Mortal Kombat Conquest (amerikai akciófilm-sorozat) 18.40 Reklám 18.45 Híradó 19.05 Fókusz plusz 19.35 Galla-mappa 20.00 Kész átverés-show 21.15 RTL Sport Klub 23.45 Híradó 24.00 Bűnvadászok (amerikai film) 0.50 Fókusz plusz 1.10 Divatklip.	6.00 Matinal naţional 7.30 Desene animate 8.00 TVR Info 8.05 Serial. Poveşti de adormit copiii 8.30 Film. Atingerea lui Midas 10.00 Întîlnirea de sîmbătă 12.00 Cîntece din Maramureş cu grupul „Iza" 12.30 A doua alfabetizare 13.00 TVR Info 13.10 Arca... Marinei în Ţara Marinarilor 15.10 Careul cu...5 aşi 16.35 Lumea de mîine 17.35 Serial. O familie ciudată 18.00 Teleenciclopedia 19.00 Jurnal 19.30 Serial. Farmece 20.20 Film. Lucky Luciano 22.10 TVR Info 22.25 Vedete în concert 23.35 Rock Pop Bazar.	Miercuri, 25 august
Augusztus 29. vasárnap	6.30 Gazdaképző 7.00 „Így szól az Úr!" 7.05 Varázsvilág 7.15 Minimanók 7.30 Bicsibocs kalandjai 7.55 A te mozid 9.55 Tévémagiszter 11.00 TS 12.00 Hírek 12.10 Szerencsepercek 12.35 Nóták 13.00 Gazdatévé (magazin) 13.20 40 Örömhír 13.45 TS 16.35 Tanévnyító 17.25 Úton 18.00 TS 19.00 A Hét 20.00 Játék határok nélkül 21.30 Pávák tavasza (angol minisorozat) 22.25 Hangszál(l) 22.50 Mustra 23.15 11 után.	6.00 Reggeli gondolatok 6.30 Könyvek könyve 7.00 TV2 Matiné 10.00 Családi kötelékek (amerikai vígjáték) 11.00 Pénzes asszony kerestetik (amerikai film) 12.50 Lacikonyha 13.20 Titokzatos természet (amerikai természetfilm-sorozat) 14.10 Hurrá, utazunk! (utazási magazin) 14.35 A bűvész (amerikai bűnügyi film) 15.30 Columbo 17.05 A Szuper csapat (amerikai kalandfilm-sorozat) 18.05 Mission Impossible – Az akciócsoport (angol akciófilm-sorozat) 19.00 Napló 20.00 Afrikai-koktél (angol film) 21.40 Knight Rider team (amerikai akciófilm-sorozat) 22.40 Gól! Gól! Gól! 23.50 Furcsa pár 2.00 Premier 2.30 Vers éjfél után.	6.30 Ez nem boszorkányság! (francia ismeretterjesztő sor.) 7.00 Kölyökklub 10.55 Csőrre töltve 11.25 Mágusok (ausztrál–lengyel sor.) 11.55 Mire gondolok? 12.00 Hokkaido urai (angol természetfilm) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Knight Rider (amerikai film) 14.05 Elszabadult indulatok (amerikai krimi) 15.40 Linda 17.00 Orangyalok (olasz film) 18.45 Híradó 19.05 Akták 19.30 Vasárnapi kiadás (kulturális magazin) 20.00 Fitty-Fitty (amerikai film) 21.50 Igaz történetek: David (amerikai film) 23.25 Híradó 23.40 Antenna (euro-atlanti magazin) 0.10 Sasok (természetfilm) 1.05 Akták (ism.) 1.25 Divatklip.	6.00 Lumină din lumină 7.00 Desene animate. Unde este Wally? 7.30 Desene animate. Ursuleţul Winnie 8.00 TVR Info 8.05 Kiki Riki Miki. Magazin pentru copii 10.00 Viaţa satului 12.00 Tezaur folcloric 13.00 TVR Info 13.10 E şansa ta! 15.20 Direcţia Ştiri prezintă: Atlas. Mozaic internaţional 15.45 Serial. Mistere şi minuni 16.30 Super Gol Show 17.00 Serial. O familie ciudată 17.30 Serial. Ivanhoe 18.20 Tragerile Loto Special 6/49 şi Noroc 18.30 Fotbal Info 19.00 Jurnal 19.30 Şapte zile în România 20.00 Film. Vizitatorul 20.50 Campionatele Mondiale de Atletism 22.30 TVR Info 22.50 Pariul Trio 22.35 Dintre sute de catarge 23.35 Bijuterii muzicale.	Joi, 26 august

ÎN LIMBA MATERNĂ – emisiune radiofonică în limba română

23 AUGUST, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)
10.30 Introducere, cuprins 10.35 Ştiri şi informaţii, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timişoara 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviuri, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

24 AUGUST, MARŢI (redactor: Rita Ruja)
10.30 Introducere, cuprins 10.35 Ştiri şi informaţii, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviuri, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 10.30 Buletin informativ, date meteo 10.45 Oameni celebri români – serial 11.55 Ştirile zilei pe scurt, încheiere.

25 AUGUST, MIERCURI (redactor: Adam Bauer)
10.30 Introducere, cuprins 10.35 Ştiri şi informaţii, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviuri, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.30 Buletin de ştiri, date meteo 11.40 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avanpremiera „Ecranul nostru" 11.55 Ştirile zilei pe scurt, încheiere.

26 AUGUST, JOI (redactor: Eva Iova)
10.30 Introducere, cuprins 10.35 Ştiri şi informaţii, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Avanpremiera „Ecranul nostru" 11.00 „Magazinul vîrstnicilor" 11.30 Buletin de ştiri, date meteo 11.45 Nota săptămînii de Edda Illyés 11.55 Ştirile zilei pe scurt, încheiere.

27 AUGUST, VINERI (redactor: Iulia Kaupert)
10.30 Introducere, cuprins 10.35 Ştiri şi informaţii, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 „Oameni care au fost... – muzică, artă, literatură" – serialul Elenei Munteanu 11.20 Actualităţi la românii din Banatul Sîrbesc – relatează Cornel Mata din Vîrşeţ 11.30 Buletin de ştiri, date meteo 11.40 Ştiri şi curiozităţi din România – relatează Simona Pele din Timişoara 11.45 Revista presei „Foaia românească" 11.55 Ştirile zilei pe scurt, încheiere.

28 AUGUST, SÎMBĂTĂ (redactor: Petru Cîmpian)
14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe şi al adunărilor baptiste 14.45 „Party Time" – magazin de muzică uşoară 15.00 „Pe undele Europei" – magazin euroregional, realizat de studiourile din Timişoara şi Seghedin 15.58 Încheiere.

29 AUGUST, DUMINICĂ (redactor: Petru Cîmpian)
14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.00 Retrospectiva săptămînii (spicuiri din interviurile şi reportajele difuzate pe parcursul săptămînii) 15.00 „Magazinul vîrstnicilor" (reluarea emisiunii de joi) 15.30 Retrospectiva evenimentelor politice ale săptămînii – program preluat de la Radio Budapesta 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)
În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe ţară. Sumarul acesteia este compus din actualităţile zilei şi reportaje, interviuri din viaţa comunităţii noastre, respectiv relatări din viaţa şcolilor româneşti.
Emisiunea de seară, difuzată pe ţară, pe lîngă frecvenţele de 66,29 MHz şi 66,14 MHz, poate fi ascultată şi pe undele occidentale, pe frecvenţele locale ale studiourilor regionale.
Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debreţin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru: *25 august 1999 (MTV1, ora 13.50), reluare: 25 august 1999 (MTV2, ora 17.25)*

Programul prevăzut al săptămînii viitoare.

Emisiunea românească televizată se va prezenta în ultima săptămînă de vacanţă. Astfel ne vom adresa copiilor. În prima parte a programului vom difuza un montaj, care va evoca 4 tabere de vară, care au avut tematici şi preocupări diferite, şi fireşte, la care a fost prezentă şi camera noastră de luat vederi. Poate va fi interesant să retrăim aceste momente de vară, mai ales că majoritatea acestor tabere s-au organizat pentru prima dată. Să ne gîndim numai la taberele de ziaristică, autocunoaştere sau de creaţie. În a doua parte a programului vor urma două poveşti, înregistrate la casa muzeu din Chitighaz.

Realizator: **Tiberiu Boca** *Redactor-ştiri:* **Eva Iova**

FM 92,1 STEREO
RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

5.00–5.30 Actualităţi BBC 5.30–7.00 Bună dimineaţa 7.00–7.20 Ştiri locale 7.30–8.30 Muzică şi meditaţii biblice 8.30– 9.30 Predică 9.30–11.00 Lecturi biblice, ştiri, mesaje creştine şi muzică 11.00–12.00 Divina armonie 12.00–13.00 Răspundem ascultătorilor 13.00–13.30 Actualităţi BBC 13.30–15.00 Lecturi biblice, meditaţii biblice, muzică 15.00–16.00 Ştiri, mesaje creştine, muzică 16.00–17.00 Ştiri, mesaje creştine, muzică 17.00–17.45 Actualităţi BBC 17.45–18.00 Anunţuri şi reclame 18.00–18.45 Reluare: Predică 18.45–19.10 Emisiune pentru copii 19.10–19.30 Muzică 19.30–20.00 Cu braţele deschise 20.00–20.30 Actualităţi BBC 20.30–21.00 Cartea pe unde radio 21.00–22.00 Emisiune de viaţă spirituală 22.00–23.00 Predică 23.00–5.00 Nocturna R.V.E. (muzică, meditaţii biblice, mesaje creştine, lecturi biblice)

RADIO VOCEA EVANGHELIEI PENTRU EUROPA
SW 49 m, zilnic 18.00–18.45
MW 1395 kHz, luni, marţi 21.15–21.30

Hungaroring – Mika Häkkinen

Cursa maghiară s-a anunţat importantă în lupta pentru titlul mondial.

Hungaroring este un traseu dificil. Piloţii sînt solicitaţi fizic foarte mult datorită traseului şi duratei de aproape două ore a cursei.

Nisipul din apropierea cursei se aşează pe circuit, iar părăsirea liniei ideale duce de cele mai multe ori la ieşirea de pe traseu. La sfîrşitul săptămînii Mika Häkkinen a făcut o cursă senzaţională, pînă cînd marele rival Eddie Irvine de la Ferrari s-a clasat pe locul trei.

Rezultate din campionatul de fotbal al Ungariei

Divizia II (NB II)
Giula–Eger 0-3

Divizia III (NB III)
Bătania–Mélykút 0-0

Seria I. a jud. Bichiş
Micherechi–Gyulavári 1-1
Aletea–Oroshází MTK 1-1

Ce le trece unora prin minte?

Există multe persoane pe lumea asta care ştiu să facă din gimnastică un spectacol public, devenind – inevitabil – vedete adorate de public. Dave Ravitte, un american de 32 de ani a mers în mîini din Verkas pînă la Aukita – două localităţi aflate la 23 de kilometri distanţă – încercînd să demonstreze iubitei lui că este un bărbat înzestrat de natură cu posibilităţi nebănuite... La capătul „cursei", Dave a constatat că femeia adorată nu i-a dat nici cea mai mică atenţie, deşi totul fusese filmat în direct de o televiziune locală.

***

Vanesa Gilmore a reuşit să meargă pe sîrmă între două blocuri din Miami (Florida), pe o distanţă de 15 metri. Ea a refuzat plasa de protecţie şi orice asistenţă a pompierilor. În acest mod, Vanesa a vrut să demonstreze că între ea şi soacra ei (domiciliată în blocul de vizavi) nu există nici o animozitate. Trebuie menţionat că această curajoasă femeie este actriţă de circ şi că la data performanţei avea 41 de ani.

***

John Filburg şi Marie Ganters au sărit într-un picior timp de 45 de ore, cu cîte o pauză de cinci minute. Ţopăiala s-a desfăşurat în faţa primăriei din Londerville, Arkansas, şi a reprezentat o formă de protest împotriva faptului că fuseseră amendaţi cu 25 de dolari pentru parcarea interzisă.

Există în Giula un loc unde se poate mînca ieftin şi bine?
DA! la
Restaurantul „Pivniţa cu bere" (Sörpince)
din Giula, Piaţa Kossuth nr. 2.
- *Preparate ale bucătăriei tradiţionale maghiare şi româneşti*
- *Mese festive*
- *Sărbătorirea unor evenimente de familie*
- *Întîlniri ale oamenilor de afaceri*

Informaţii la telefon: 66/362-382

Atenţie, filateliştii
VÎNZARE – CUMPĂRARE de mărci poştale, serii şi colecţii complete!
ESTIMARE – ATESTARE de colecţii şi unicate!
Pe adresa:
EXKLUSIV-PHILATELIA Kft.
H-5700 GYULA, Tiborc u. 18.
Tel./fax: 463-341

Pensiunea Valea Crişurilor
În pitorescul loc de întîlnire a Crişului Alb cu cel Negru, la şase km de Giula, în zona de agrement Szanazug, Pensiunea Valea Crişurilor vă oferă posibilităţi excelente de cazare (13 camere cu 2-3 paturi) şi masă, cu parcare gratuită. Petreceţi clipe plăcute la ştrandul amenajat, cu intrare liberă, al pensiunii!
Informaţii la tel. 66/461-230; 06-60/304-755.

Camera Lorzilor le dă voie britanicilor să bea toată noaptea de Revelion 2000

Venerabila Cameră britanică a Lorzilor (Senatul) a hotărît că supuşii Majestăţii Sale pot bea toată noaptea de 31 decembrie 1999 în locurile publice, dar această autorizaţie nu va fi reînnoită pentru nopţile obişnuite şi nici pentru următoarele revelioane, a anunţat The Daily Telegraph, citat de Afp.

Lorzii au acceptat că, cu ocazia venirii anului 2000, toate barurile vor putea rămîne deschise 24 de ore din 24, dar pentru ca autorizaţia să rămînă permanentă va trebui ca cei care sărbătoresc acest important revelion să se poarte cu demnitate.

Ministrul de interne propusese ca legile draconice ale Regatului Unit al Mării Britanii şi Irlandei de Nord privind orarul de închidere a localurilor unde se vînd băuturi să devină mai flexibile, pentru ca acestea să poată rămîne deschise toată noaptea ultimei zile a anului, nu numai în 1999, ci şi în anii următori.

Anunţul a fost primit cu bucurie de locuitorii unei ţări unde restaurantele se închid la ora 23.00 fix.

Propunerea a fost adoptată de comisia din Camera Comunelor, dar respinsă de comisia echivalentă din Camera Lorzilor.

Lorzii au considerat că o astfel de măsură poate să ducă, dacă va fi generalizată, la tulburări ale ordinii publice în timpul festivităţilor, care, în opinia lor, sînt dezgustătoare şi bestiale şi durează prea mult, notează AFP.

Foaia românească

Săptămînal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă şi cărţi „NOI". Director: Mihai Kozma. Colectiv redacţional: Eva Ruzsa Bányai, Edda Illyés, Tiberiu Juhász, Ştefan Oroian, Ana Radics Repisky. **Tehnoredactare computerizată:** Sándor Kovács. **Editura şi redacţia: 5701 Gyula,** Petőfi tér 2. Pf. 95. **Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152,** E-mail: FOAIA@gyula.hungary.net. **Editor responsabil:** Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Gyula, str. Dózsa Gy. nr. 8. **Tiparul: Mozi Nyomda Bt.** 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B **Director: György Garai** Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la **Foaia românească** în judeţele Bács-Kiskun, Békés şi Csongrád se efectuează la oficiile poştale, iar în celelalte judeţe la adresa redacţiei atît personal, cît şi prin cec poştal. Abonamentele în 1999: **3** luni **270** forinţi; **6** luni **540** forinţi; **1** an **1080** forinţi.
A hetilap megjelenését a **„Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért"** Közalapítvány biztosítja. Apariţia săptămînalului este asigurată de Fundaţia Publică **„Pentru Minorităţile Naţionale şi Etnice din Ungaria".**

ORTODOXIA

ANUL II NR. 8. AUGUST 1999

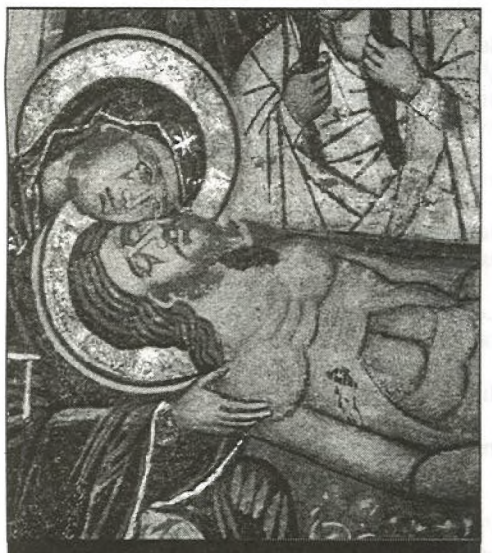

Suntem în Postul Adormirii Maicii Prea Curate. Mai bine zis, către sfârșitul lui. Vreme în care ne rugăm mai mult... Postim... Sau, cel puțin, așa ar trebui. Așa s'ar cuveni. Strămoșii noștri așa petreceau postul. Și, încă ceva: se pregăteau, prin post mai mult și prin rugăciune, pentru Sfânta Taină a Sporedaniei, pentru mărturisirea – recunoașterea păcatelor și pocăința, întoarcerea dinspre păcat la Dumnezeu. Apoi, venea Darul cel mai mare făcut de Dumnezeu omului: Dulcea Cuminecătură, Trupul și Sângele lui Hristos, Mielul lui Dumnezeu.

Astea făceau ei, dar noi? Unde suntem noi? Ce mai facem noi? Ce ne mai interesează? Numai spectacolul, din păcate. Suntem mai doritori a vedea o eclipsă decât a-L vedea pe Dumnezeu. Dar, cel ce-L cunoaște pe Dumnezeu, Îl străvede preț de o clipă – și-L pierde apoi – dar, cât de dulce e întâlnirea! Merită o viață întreagă de așteptare!

Doamne, Te-am pierdut și nu Te mai căutăm... Ci, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi și scoate din iadul nepăsării și păcatele noastre!

+ Sofronie
Episcopul vostru

Jula, la Odovania (Încheierea)
Praznicului Schimbării la Față a Domnului nostru Iisus Hristos (13 august), 1999

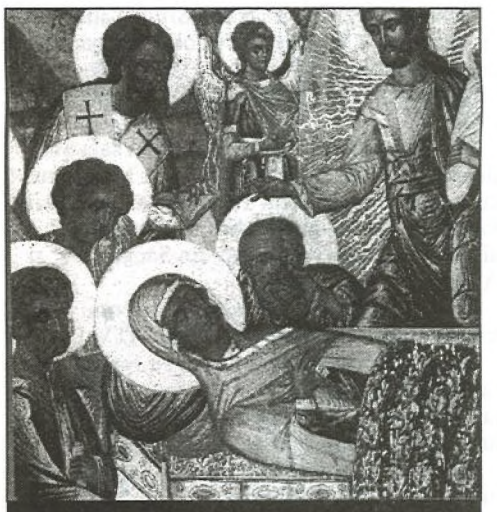

..EU DORM DAR INIMA MEA VEGHEAZĂ"
[CÎNTAREA CÎNTĂRILOR 5, 2]

Itinerarul pastoral al Prea Sfințitului Părinte Episcop SOFRONIE, Episcop al Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria.

1 mai a.c. P.S. Sa a săvîrșit Sf. Liturghie la Catedrala Episcopală din Jula.

A avut loc Ședința Consiliului Eparhial în Sala de Ședințe a Episcopiei, la care au participat toții preoții din cadrul Eparhiei, invitați și intelectuali, membri ai Adunării Eparhiale și reprezentanți ai vieții culturale a românilor din Ungaria.

P.S. Sa s-a întîlnit cu conducerea Muzeului Nichita Stănescu din Ploiești pentru transcrierea înscripțiilor de pe cărțile de patrimoniu din Biblioteca Episcopiei.

La Sediul U.C.R.U a participat la serata culturală Nichita Stănescu.

2 mai a.c. P.S. Sa a săvîrșit Sfînta Liturghie în Biserica cu hramul Sf. Nicolae din parohia Apateu, unde a susținut cuvînt de învățătură, și a hirotonit întru diacon pe teologul Pop Cosmin.

Agapa a fost oferită de parohie în sala Școlii Generale din localitate. P.S. Sa s-a întîlnit cu membrii consiliului Parohial, ai Adunării Parohiale, cu doamnele din comitetul Parohial, precum și cu credincioși din Săcal, Jaca, și Apateu.

3 mai a.c. P.S. Sa a acordat un interviu pentru emisiunea Örömhír a postului MTV 1.

A avut loc întîlnire de lucru cu realizatorii suplimentului Ortodoxia al săptămînalului Foaia românească în vederea stabilirii conținutului și a prezentării grafice a suplimentului.

4 mai a.c. P.S. Sa s-a întîlnit la Centrul Eparhial Arad cu P.S. Timotei în vederea participării la Festivitățile prilejuite de vizita Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea la București.

5 mai a.c. P.S. Sa s-a întîlnit cu P.S. Ep. Timotei al Aradului înaintea plecării la București. Sosit la București P.S. Sa s-a întîlnit cu P.F. Patriarh Teoctist și cu membri ai Sf. Sinod.

6 mai a.c. P.S. Ep. Sofronie s-a întîlnit la Sfînta Patriarhie cu P.F. Patriarh Teoctist, cu membri ai Sf. Sinod ai B.O.R., consilieri patriarhali, lucrători în Administrația Patriarhală, cu Excelența Sa Domnul Secretar de Stat Viorel Badea și cu alți funcționari din cadrul Departamentului pentru Relațiile cu Românii de peste Hotare, al Guvernului României.

7 mai a.c. P.S. Sa a participat la Catedrala Patriarhală și la Reședința Patriarhală la festivitățile de primire a Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea.

A participat la Palatul Cotroceni la Recepția oferită de Președenția României în onoarea Suveranului Pontif, prilej cu care s-a întîlnit cu numeroase personalități ale vieții religioase, culturale și politice din România și de peste hotarele României.

8 mai a.c. P.S. Sa s-a întîlnit cu P.F. Patriarh Teoctist, cu membri ai Sfîntului Sinod.

A participat la recepția oferită de Patriarhia Română în cinstea Sfîntului Părinte la Palatul Patriarhiei, în Aula Mare a Palatului și în Sala de Recepții.

9 mai a.c P. S. Ep. Sofronie a făcut parte din soborul celor 12 Ierarhi slujitori (Mitropoliți, Arhiepiscopi și Episcopi) care l-au înconjurat pe P.F. Patriarh Teoctist la Sfînta Liturghie solemnă, oficiată în prezența Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea în Piața Unirii, pe locul altarului viitoarei Catedrale a Mîntuirii Neamului (prima Sfîntă Liturghie oficiată, de față fiind un număr impresionant de preoți, monahi și monahii, credincioși și credincioase, copii, tineri, studenți teologi, și seminariști din cadrul Patriarhiei Române).

P.S. Sa a participat la agapa oferită de P.F. Patriarh Teoctist în Trapeza Mare (Sala Mare de mese) a Reședinței Patriarhale, membrilor Sf. Sinod al B.O.R., decanilor Facultăților de Teologie Ortodoxă, Părinților Consilieri Patriarhali și de Arhiepiscopia Bucureștilor, P.C. Pr. Profesori de la Facultățile de Teologie, participanților împreună cu P.F. Patriarh și cu ceilalți membri ai Sf. Sinod.

A participat la Sf. Liturghie oficiată de Papa Ioan Paul al II-lea împreună cu cardinalii arhiepiscopii și episcopii catolici prezenți la București, cu întregul Episcopat catolic din România, în Parcul Izvor de lîngă Palatul Parlamentului.

10 mai a.c. P.S. Sa s-a întîlnit cu P.F. Patriarh Teoctist și cu membrii ai Sfîntului Sinod al B.O.R. cu Excelența Sa Antonie, Episcopul Padovei.

11 mai a.c. P.S. Sa a vizitat parohia Bătania unde a avut o ședință de lucru cu P.C. Ic. Stavr. Ilie Ciocan în vederea pregătirii și bunei desfășurări a întîlnirii de la Bătania cu P.C. Preoți ai Episcopiei.

12 mai a.c. P.S. Sa a ținut o ședință de lucru cu personalul administrativ al Episcopiei.

A avut loc consfătuirea cu doamnele Emilia Martin și Elena Csobai pentru pregătirea lansării volumului „Vestigiile B.O.R. din Ungaria" alcătuit de cele două doamne cercetătoare avînd între realizatori și Episcopia Noastră. A vizitat sediul U.C.R.U. și a participat la ședința de repetiție a Corului Pro Muzica din Jula și la agapa oferită de cor cu ocazia onomasticii dirijorului coralei, maestrul Gheorghe Flueraș și a Pr. Florin Olteanu, membru al corului.

13 mai a.c. P.S. Sa a participat la Ședința de lucru cu P.P. C.C. Pr. Consilieri administrativi eparhiali în vederea bunei desfășurări a vieții bisericești a românilor din Ungaria.

S-a întîlnit cu reprezentanți ai „Fundației Gheorghe Pomuț, pentru comemorarea eroilor căzuți pe cîmpul de luptă în afara granițelor țării, Timișoara" Pr. Gheorghe Borza și familia Roșu.

1 mai

A vizitat parohia Micherechi, unde se desfășoară lucrările de reparații la acoperișul bisericii parohiale.

A vizitat casa parohială și casa parohială veche.

14 mai a.c. P.S. Sa a avut ședință de lucru pentru pregătirea viitoarelor numere ale Ortodoxiei precum și stabilirea programelor de concursuri pentru necesitățile editoriale ale Episcopiei (Buletinul Informativ al Episcopiei, Calendare, Icoane, Pliante, cărți de rugăciuni) precum și stabilirea programului festiv cu ocazia Rusaliilor.

15 mai a.c. P.S. Sa a săvîrșit Sfînta Liturghie în Biserica Sf. Gheorghe din Bătania, împreună cu soborul de preoți și diaconi ai Episcopiei.

A susținut cuvînt de învățătură. A hirotesit întru Arhidiacon pe Prea Cuviosul Părinte Ierodiacon Nicolae, din cadrul Episcopiei noastre.

A avut loc ședința de lucru cu clerul Episcopiei la Clubul Românesc din Bătania.

16 mai a.c. P.S. Sa a săvîrșit Sfînta Liturghie în capela din Crîstor. Agapa a fost oferită la Școala Generală unde au participat și oficialitățile din localitate, domnul primar al comunei și alte oficialități.

A participat la Micherechi la ora de religie din cadrul Școlii Duminicale și la Adunarea Oastea Domnului unde a rostit cuvînt de folos și s-a rugat împreună cu membrii Asociației Oastea Domnului.

17 mai a.c. P.S. Sa a avut Ședința de lucru cu P.C. Pr. Consilieri ai Eparhiei.

18 mai a.c. P.S. Sa a vizitat parohiile Bătania și Chitighaz.

19 mai a.c. P.S. Sa a săvîrșit slujba Privegherii, ținînd cuvînt de învățătură la Biserica cu Hramul Înălțarea Domnului din Cenad, cu ocazia Hramului. A vizitat sediul autoguvernării minoritare române din Cenad.

Agapa a avut loc la Căminul Cultural Cenad. S-a întîlnit cu Domnul Consul General al României din Seghedin, cu domnul primar din Cenad, doamna notar, cu conducerea autoguvernării minorităților românești. A vizitat cîteva familii de credincioși ortodocși români din Cenad.

20. mai a.c. P.S. Sa a săvîrșit Sfînta Liturghie susținînd cuvînt de învățătură, cu ocazia Hramului Sf. Biserici din Cenadul Unguresc. S-a întîlnit cu domnul Gyulai Endre, Ep. Rom. Catolic al Seghedinului, vizitînd și reședința Episcopiei Catolice din Seghedin, aici participînd la agapa oferită de Episcopul Rom. Catolic.

A efectuat o vizită la Consulatul General al României din Seghedin, întîlnindu-se cu domnul Consul General.

A vizitat Parohia Ortodoxă Maghiară Seghedin. În orașul Macău a făcut o scurtă vizită la biserica parohială greco-catolico (care odinioară a aparținut credincioșilor greco-catolici de naționalitate română).

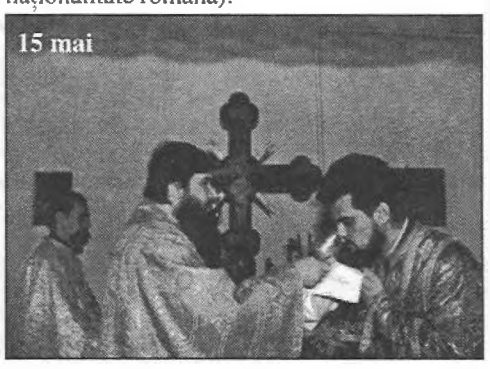
15 mai

21 mai a.c. P.S. Sa a săvîrșit Sfînta Liturghie și a ținut cuvînt de învățătură, a Parohia Otlaca Pustă cu ocazia sărbătoririi hramului acestei Sf. Biserici, a împlinirii a 50 de ani de slujire preoteasca și a 75 de ani de viață a Pc. Paroh Teodor Rocsin.

A vizitat cimitirul parohial, a oficiat o slujbă de pomenire la mormîntul Pr. Florin Duma din Otlaca.

A vizitat casa parohială, participînd apoi la agapa oferită la primăria din localitate de către domnul primar Szabo Micloș.

S-a întîlnit cu domnul primar, cu consilieri locali, reprezentanți ai Autoguvernării Minoritare Române din localitate, cu delegați din Șiria localitate înfrățită cu Otlaca Pustă, cu membrii consiliului Parohial, ai Adunării Parohiale, cu doamnele din Comitetul Parohial, cu tineri și cu copii de la cursurile de catehizare, cu credincioși ai parohiei și cu alți locuitori din localitate.

22 mai a.c. P.S. Episcop a săvîrșit Sfînta Liturghie în Catedrala Episcopală din Jula urmată de Slujba Te Deumului, ținînd și cuvînt de învățătură, cu ocazia deschiderii lucrărilor Adunării Eparhiale, ședința prezidată de .S. Sa.

A săvîrșit slujba de priveghere, ținînd un cuvînt ocazional la catafalcul tatălui Pr. Protopop Aurel Becan la Cenadul Unguresc. A participat la masa comemorativă oferită de familie, în amintirea răposatului.

23 mai a.c. P.S. Sa a săvîrșit Sfînta Liturghie ținînd cuvînt de învățătură la biserica din parohia Vecherd.

A participat la agapa oferită la casa de cultură din Vecherd.

A vizitat casa parohială și primăria din Vecherd. În fruntea unui sobor de preoți a săvîrșit slujba înmormîntării domnului Nicoale Becan.

A rostit cuvînt ocazional, participînd la masa comemorativă alături de toți participanții și credincioșii veniți la înmormîntare. S-a întîlnit cu un grup de preoți și credincioși ai Episcopiei din Jula.

24 mai a.c. P.S. Sa s-a întîlnit cu membrii consililor parohiale din Jula Mare și Jula Mică, rostind un cuvînt de întîmpinare.

25 mai a.c. P.S. Sa a vizitat în orașul Debrețin Biserica Rom. Catolică, Biserica Greco-catolică și cîteva instituții culturale.

A vizitat parohia Apateu, întîlnindu-se cu domnul primar Dani Imre.

26 mai a.c. P.S. Sa s-a întîlnit la Centrul Eparhial Arad cu P.S. Timotei Împreună au vizitat la Timișoara pe I.P. Sa Nicoale Corneanu, Mitropolitul Banatului.

27 mai a.c. P.S. Sa a participat la Sesiunea de comunicări Științifice a Universității Aurel Vlaicu–Arad, secția Teologie, rostind comunicarea cu titlul „Ortodoxia în fața provocărilor lumii contemporane".

A participat la recepția oferită de organizatori.

A acordat interviu ziarului local Adevărul de Arad, în legătură cu situația românilor din jurul granițelor țării.

28 mai a.c. P.S. Episcop a vizitat comuna Leta-Mare, unde s-a întîlnit cu Pr. Paroh greco-catolic.

A vizitat cele două biserici greco-catolice din Leta-Mare.

A vizitat parohia ort. rom. Apateu, inspectînd lucrările de renovare.

A vizitat parohia Chitighaz.

29 mai a.c. Cu ocazia Sîmbetei Moșilor de Vară, P.S. Sa a săvîrșit Sfînta Liturghie în Biserica Sf. Arhangheli Mihail și Gavril din parohia Jaca în fruntea unui sobor de preoți din cadrul Ep. Ort. Române, din Ungaria, rostind un cuvînt de învățătură. A săvîrșit hirotonia întru preot a Diaconului Pop Cosmin, pe seama parohiei Jaca, totodată și hirotesia întru duhovnic a acestuia.

De asemeni a săvîrșit hirotesia P.C. Protopop Origen Sabău întru Iconom Stravrofor.

S-a întîlnit și întreținut cu pastorul reformat din localitate; primarii din loc. Jaca, Vecherd (localitate cu populație românească importantă), cu președintele Autoguvernării Minoritare Române din Jaca, cu Doamna notar din Jaca, cu alți reprezentanți ai Autoguvernării Române din localitate, precum și cu credincioșii din parohiile Jaca, Darvaș, Vecherd, Peterd, Apateu, Săcal, ca și cu credincioși ortodocși români din Budapesta, Seghedin, Jula veniți la această festivitate.

S-a întîlnit și a discutat cu membrii Consiliului Parohial ai Adunării Parohiale, cu doamnele din Comitetul Parohial. A acordat interviu pentru emisiune în limba română a studioului TV. Seghedin, precum și pentru emisiunea în limba română a postului de Radio Seghedin.

A vizitat casele parohiale din Jaca și Apateu și localul fostei școli confesionale din Jaca

30 mai a.c. P.S. Sa a săvîrșit Sfînta Liturghie și Slujba Vecerniei Rusaliilor în Catedrala Episcopală din Jula, susținînd un cuvînt de învățătură. A participat împreună cu toți credincioșii prezenți la Sf. Liturghie la agapa organizată de Episcopie, la îndemnul și cu binecuvîntarea chiriarhului, în curtea Reședinței Episcopale; S-a întîlnit, la Catedrala și la Episcopie, cu urmașii preoților români din Ungaria mutați la Domnul, cărora le-a oferit un dineu festiv.

Împreună cu un grup de artiști și intelectuali din Jula, a participat la premiera piesei de teatru „Tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte" la Teatrul de Stat din Arad, întreținîndu-se cu conducerea Teatrului, cu realizatorii spectacolului și cu actorii și insistînd asupra proiectului spectacolului cu piesa mai sus amintită la Jula, centrul cultural și spiritual al românilor din Ungaria.

31 mai a.c. A 2-a zi de Rusalii P.S. Sa a săvîrșit Sf. Liturghie și a rostit predica zilei și un cuvînt ocazional la Biserica Parohiei Ort. Rom. Ciorvaș, întîlnindu-se cu oficialitățile locale, domnul primar, domnul viceprimar, cu Prea Onoratul Pastor Evanghelic Luteran din localitate, cu domnul Gheorghe Ardelean, fost deputat al Minorității Române în Parlamentul Ungariei, cu credincioși ort. Rom. din Ciorvaș.

A participat la recepția oferită de domnul primar al Ciorvașului la Restaurantul pescăresc și vînătoresc din Ciorvaș.

A vizitat parohia Micherechi, întreținîndu-se cu P.C. Părinte Paroh și cu Doamna Preoteasă, asupra problemelor cu care se confruntă parohia din Micherechi, precum și asupra proiectelor de viitor pentru ridicarea nivelului spiritual al credincioșilor parohiei.

„Vă îndemn, străduiți-vă să faceți totul în același gînd cu Dumnezeu, sub președinția episcopului în locul lui Dumnezeu și a preoților în locul colegiului apostolic și a diaconilor... cărora li s-a încredințat slujirea."
(Sfîntul Ignatie al Antioniei, †107)

SUPLIMENT AL SĂPTĂMÂNALULUI FOAIA ROMÂNEASCĂ

REALIZAT DE: + Sofronie Episcopul Julei